

ALUTAGUSE

valla leht

nr 2 (74) veebruar 2024

TASUTA

www.alutagusevald.ee

13. jaanuaril meenutati Pagari pargis taaslavastusega Vabadussõjas toimunud Pagari lahingu 105. aastapäeva

Aire Öras
Pagari seltsimaja juhataja

Eesti vabastamisel punavägedest toimus 16. jaanuaril 1919 oluline lahing Pagari mõisa juures. Enamlased löödi tagasi Balti pataljoni poolt, kuhu kuulusid nii eestlased kui baltisakslased. Pagari lahing mängis olulist rolli ja andis kaitsjatele indu ka Jõhvi ja Narva vabastamiseks punastest.

Lahing taaslavastati esimest korda 2007. aastal ja seda tehti esialgu igal aastal, nüüd üle viie aasta. Vaatamata kargele talveilmale oli sel aastal tulnud näidislahingul osalema väga palju sõjaajaloo huvilisi.

Lahingus osalesid Narva sõjaajalooklubi ja MTÜ Front Line Eesti liikmed üle Eesti.

Pärast lahingut toimunud rivistusel, kus osalesid ka kaitseliitlased, asetati sinimustvalgete lintidega pärjad Pagari Vabadussõja mälestuskivile. Meenutati, et meil on kohustus olla tänulik nendele, kes meie Eesti riigi vabaks võitlesid ning hoida elus sellega seonduvaid traditsioone. Meil ja ka järgnevatel põlvkondadel ei ole õigust unustada oma riigi ajalugu.

Ühes uhkes rivis suundusid nii võitjad, kaotajad kui ka kõik pealtvaatajad Pagari tollakuuri, kus tänavu kostitas kohaletulnuid sõdurisupi ja pidupäevatoridiga Põhja Peipsi Köök.

Vt pilte ka lk 8

Huvilised saavad Pagari lahingust lähemalt lugeda Tartu Ülikooli ajaloo ja arheoloogia instituudi üldajaloo osakonna üliõpilase Jaak Veske 2016. aastal kirjutatud bakalaureusetööst (juhendaja dotsent Ago Pajur) „Lahingud Jõhvi vabastamiseks Eesti Vabadussõjas jaanuaris 1919“.

Fotod Aulis Pärnpuu

KODULÄVELT MEIE RADA ALGAB

Ükski meist ei kasva kodumaata, kodumaata pole ükski mees. Ta kui ema peab meid kõikjal saatma, olema me põues, silme ees. Kohavad ta kaldad valges vahus, kiigutab tuultes ruuge nurmenõlv. Külmad väljad lume karges kahus, laiub põhjamine taevavõlv. Kodulävelt, sealt me rada algab, sealt ta läheb, kaugusesse viib. Need me järved, jõed ja merekaldad, üle laante tormilinnu tiib.

/M. Kesamaa/

**Kaunist Eesti Vabariigi aastapäeva!
Kaitsetahet, rahu ja õnne kodusesse!**

KL Alutaguse maleva
Iisaku rühma Noored Kotkad
ja Kalvi Kivimäe

24. VEEBRUARIL 2024

EESTI VABARIIGI
106. AASTAPÄEV
Alutaguse vallas

PÄRGADE PANEK:

- 9:30 TUDULINNA Vabadussõja mälestussamba juures
- 10:00 IISAKUS Alutaguse vabadusvõitlejate mälestusmärgi juures
- 11:00 PAGARI mälestuskivi juures
- 11:30 MÄETAGUSE kalmistul

PIDULIK KONTSER TAKTUS:

- 12:00 MÄETAGUSE RAHVAMAJAS
Esinevad Alutaguse valla kultuurikollektiivid

www.ALUTAGUSEVALD.ee Alutaguse Huvikeskus

FOTOKONKURSS
1. JAANUAR – 30. NOVEMBER

Alutaguse
AARDED
2024

Konkursile on oodatud fotod, mis iseloomustavad ALUTAGUSE AARET VÕI AARDEID – olgu see aare siis kultuuriline, looduslik, arhitektuuriline, vaimne pärand või hoopis inimene Alutagusest.

AUHINNAD:

- I KOHT – fotoseisioonifotograaf Aulis Pärnpuu
- II KOHT – digitaalne plaadiraam
- III KOHT – fotograafist 50 € väikekaart
- RAHVA LEMMIK – valla meene

TINGIMUSED KONKURSIL OSALEMISEKS:

- Fotod saata digitaalselt, jpg-formaadis huvikeskusealutagusevald.ee
- Iga osaleja võib konkursile esitada kuni 4 fotot
- Pildid peavad olema võetud enne 3000 pikselli ringi ei hõlma
- Õigustada maksimaalselt mõlemal pool 10 MB
- Alutagusest on võimalik, kuid seda hea mõttega
- Konkurdajatel on õigus jätta nõusolekute mittevastavald fotod avaldamata
- Konkurdajatel on õigus küsida autorit foto algallik
- Konkurdajal on õigus tasuta kasutada konkursile esitatud fotosid

Parimatest fotodest koostatakse rändnäitus!

Alutaguse Huvikeskus@alutagusevald.ee või tel 3366560 www.ALUTAGUSEVALD.ee Alutaguse Huvikeskus

Ülevaade Alutaguse Vallavolikogu istungist

25.01.2024

Marin Grüning
vallavolikogu sekretär

- Otsustati anda Alutaguse valla teenetemärk lisaku perearsti perele Ingrid Väljakule.
- Toimus 2024. a teehoiukava I lugemine.
- Toimus Alutaguse valla 2024. a eelarve II lugemine.
- Anti arvamus Tudulinna kruusakarjääri keskkonnala taotlusele.
- Otsustati Kuru Küla Järveäärse kinnistu detailplaneering vastu võtta ja suunata avalikule väljapanekule.
- Revisjonikomisjoni esimees andis ülevaate komisjoni 2023. a tegevustest.
- Otsustati kinnitada revisjonikomisjoni 2024. a tööplaan.
- Eelarve- ja majanduskomisjoni esimees andis ülevaate komisjoni 2023. a tegevustest.
- Haridus-, kultuuri- ja sotsiaalkomisjoni esimees andis ülevaate komisjoni 2023. a tegevustest.
- Keskonnakomisjoni esimees andis ülevaate komisjoni 2023. a tegevustest.
- Arutati Roostoja ja Taga-Roostoja elanike pöördumist tuulepargi eriplaneeringu menetlemise lõpetamiseks.

Volikogu istungi protokoll, vastuvõetud otsused ja määrused leitavad dokumendiregistrist: http://delta.andmevara.ee/alutaguse_vald/

Volikogu istungi salvestis:

<https://pilv.alutagusevald.ee/s/25-01-2024-volikogu>

Detailplaneeringud

Alajõe küla Kassikaku kinnistu detailplaneeringu avalik väljapanek toimus 24.10.–06.11.2023, mille jooksul laekus ettepanek Riigimetsa Majandamise Keskuselt ja arvamus Keskonnaametilt. RMK ettepaneku kohaselt pikendatakse avalikku randapääsu RMK kinnistule ja Keskonnaameti arvamus metsamaa erisuse kohta võetakse teadmiseks. Planeeringus tehakse vajalikud muudatused. Avaliku väljapaneku tulemuste avalikku arutelu ei korraldatud. Esitatud ettepaneku/arvamusena ning seisukohaga saab tutvuda veebilehel www.alutagusevald.ee/avalikud-valjapanekud.

Illuka küla Vallamaja kinnistu detailplaneeringu eskiislahenduse avalik väljapanek toimus 27.12.2023–25.01.2024, mille jooksul laekusid ettepanekud Maa-ametilt ja Transpordiametilt. Mõlemad ettepanekud võetakse arvesse ning planeeringulahendust täiendatakse geodeetilistest märkidest tulenevate kitsenduste ja liikluskorralduse põhimõtete osas. Esitatud ettepanekutega ning seisukohaga saab tutvuda valla veebilehel www.alutagusevald.ee/avalikud-valjapanekud.

Alutaguse Vallavolikogu võttis 25.01.2024 otsusega nr 157 vastu Kuru küla Järveäärse kinnistu detailplaneeringu. Planeeringuala asub Kuru külas Kauksi-Vasknarva riigiteest põhja pool, hõlmab Järveäärse kinnistut (13001:001:0999) ja osaliselt sellega piirnevat Alekski kinnistut (13001:001:0127). Planeeringuala suurus on ca 1,14 ha. Tegemist on hoonestamata maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksusega. Detailplaneeringuga tehakse ettepanek jagada planeeringuala viieks hooajalise kasutusega elamumaa krundiks ja üheks suurkaevu krundiks. Elamukruntidele antakse ehitusõigus kolmele hoonetele maksimaalse ehitisealuse pindalaga 150 m². Detailplaneeringuga tehakse ettepanek üldplaneeringu muutmiseks maakasutuse juhtotstarbe ja moodustatava krundi suuruse osas.

Avalik väljapanek toimub 27.02.–27.03.2024 Alutaguse Vallavolikogus (Pargi tn 5, Mäetaguse alevik) ja valla veebilehel www.alutagusevald.ee/avalikud-valjapanekud. Avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada planeeringu kohta arvamust.

Tule rentnikuks!

Alutaguse Vallavalitsus kuulutab välja konkursi, et leida rentnik Kiikla rahvamaja hoones (Vikerkaare tee 7, Kiikla küla) asuva sauna ruumidele, üldpinnaga 72,3 m² koos inventariga.

Rendile andmise põhieesmärgiks on tagada avaliku saunateenuse osutamine ning võimalus täiendavalt rendipinnal pakkuda lisaks teisi erinevaid teenuseid.

Täiendav info:

+372 5304 0818, info@alutagusevald.ee

Veelkord biojätmete liigiti kogumisest

Biojätmete liigiti kogumine on kõigile kohustuslik

Martin Miller
valla keskkonnaspetsialist

Kõigil kinnistutel üleriigiliselt on kohustus biojätmeid tekkekohal liigiti koguda ning need kas kompostida või jätmevedajale üle anda. Selle põhjuseks on üleeuroopaline kokkulepe, mille eesmärgiks on vähendada biojätmete sattumist segaolmeprügi hulka ja nende taaskasutamise edendamise.

Alutaguse valla elanikel on võimalik valida, kas tellida biojätmete konteiner koos äraveoga või koguda need oma kinnistul nõuetele vastavasse kompostikasti. Kõige keskkonnasõbralikumaks ning ühtlasi odavamaks lahenduseks on biojätmete tekkekohal komposteerimine, seda eriti hajaasustuses, kus majapidamiste vahelised vahemaad on pikad ning jätmete äraveoga seonduvad kulud ning keskkonnamõjud seetõttu suured.

Ligikaudu 900 majapidamist ja korteriühistut vallas on registreerinud ennast kompostitajateks. Kui olete otsustanud samuti jätmeid oma kinnistul kompostida, siis palun andke sellest teada jätmevaldajate registri kaudu (vajalik on foto lisamine kinnistul asuvast kompostist) aadressil <https://evald.ee/alutagusevald/app/jaاتمekaitlus/>.

Kui olete otsustanud anda biolagunevad jätmed üle jätmevedajale, tuleb edastada e-kiri Ekovir OÜ-le (info@ekovir.ee), milles annate teada konteineri suuruse ja täpse asukoha. Eraldi lepingut biojätmete äraveoks Ekovir OÜ-ga sõlmima ei pea (uue hankeperioodi alguseni jääb kehtima olemasolev leping). Biolagunevate jätmete kogumiseks ja äraveoks sobiva konteineri soetamine või rentimine on kinnistu omaniku või korteriühistu ülesanne.

Korteriühistud ja majapidamised, kes ei ole teinud valikut biojätmete kompostimise või jätmevedajale üleandmise vahel,

liidetakse automaatselt korraldatud jätmeveoga ja Ekovir OÜ koostab graafiku minimaalse mahuti järgi (80 liitrit) iga 14 päeva tagant. Kui vedaja ei leia Teie kinnistult biolagunevate jätmete konteinerit esitatakse omanikule tühisõiduarve. Esimene graafikujärgne vedu toimus 6. veebruaril, järgmine on 20. veebruaril.

Käesoleva hankeperioodi lõpuni (31.03.2024) on biolagunevate kõogi- ja sööklajätmete äraveo teenuse hind võrdne segaolmejätmete äraveo hinnaga. Uus hankeperiood koos uute tingimustega hakkab kehtima alates 01.04.2024.

Küsimuste korral palun pöörduge:
Keskkonnaspetsialist Martin Miller,
martin.miller@alutagusevald.ee

Häirekeskus: ida piirkonnast tehti eelmisel aastal elanike kohta kõige rohkem kõnesid

Maria Laanjärv
Häirekeskuse ekspert

Hädaabinumbrit valiti 2023. aastal üle 1,1 miljoni korra. Neist vähem kui pooltes (41%) kõnedes ilmnis vajadus kiirabi, politsei või pääste järgi. Iga kolmas (33%) hädaabiliinile tulnud kõne on tehtud kas ekslikult või puudub helistajal kiire abi vajadus.

Kõigest neljast Häirekeskuse piirkonnast tehti idas ehk Lääne- ja Ida-Virumaal kõige rohkem hädaabikõnesid – üks kõne iga elaniku kohta. „Ühelt poolt on see positiivne, kuna näitab, et inimesed märkavad ohtu ja annavad sellest teada. Näiteks on idaregioonis lähisuhtevägivalda sündmused jätkuvalt kõrgel kohal võrreldes ülejäänud Eestiga. Tihti peale ei suuda selliste sündmuste korral abivajaja ise endale abi

kutsuda või näeb vägivalda kui igapäevaelu normaalset osa. Seega on oluline, et abivajajat märgataks ja sellest märku antakse. Teisalt teeb muret, et kiirabi, politsei ja pääste reageerisid kõigest 35% kõnedele. See tähendab, et 65% kõnedest, mis idaregioonist tulid, olid ekslikult tehtud või oleks inimene pidanud pöörduma mujale,” kommenteeris Häirekeskuse idakeskuse juht Mari-Liis Jaanipere.

Näiteks terviseurede osas konsulteerimiseks soovib ta helistada perearsti nõuandetelefonile 1220. Hädaabinumbriks tuleb helistada vaid siis, kui kellegi tervis, elu või vara on ohus. „Ekslike kõnede hulga vähendamiseks panen inimestele südamele, et telefon ei ole väikelapse mänguasi, sest nad võivad kogemata helistada 112 numbrile. Üle võiks kontrollida ka eakate lähedaste telefonid. Eelmisel aastal tegi üks SIM kaardiga telefon loetud tundide jooksul üle

1400 kõne, mis kahekordistas Häirekeskuse päevast kõnekoormust. Selgus, et tegemist oli hooldekodus viibiva eakaga, kelle padja all olnud telefoni hädaabikõnede nupp oli kogemata sisse jäänud. Seega võiks igauks vaadata üle nii enda, oma eaka lähedase kui ka lapse nutitelefoni ning -kellade seaded, et need ekslikult hädaabinumbri ei helistaks,” rõhutas Jaanipere.

2023. aastal tehti idapiirkonnast hädaabiliinile kokku 189 112 kõnet. Enim vajati kiirabi – Ida-Virumaal veidi üle 30 000 korra ning Lääne-Virumaal veidi alla 10 500 korra. Kõige enam väljakutseid tehti Ida- ja Lääne-Virumaal juunikuus, mil hädaabiliinile helistati üle 18 500 korra. Abi vajati palju ka teistel soojadel kuudel mais, juulis ja augustis, mil numbrile 112 helistati üle 17 000 korra. Ülejäänud kuude kõnede hulk jäi 13 300 ja 15 900 korra vahele.

Teadmiseks bussireisijatele

TASUTA sõiduõiguse kandmine Ühiskaardile

Tasuta sõidu õigusega sõitjad peavad oma Ühiskaardi isikustama. Seda saab teha veebikeskkonnas www.pilet.ee või müügipunktidest. Veebis on isikustamine tasuta, müügipunktidest maksab see 1 euro.

Isikud, kellel on vanusepõhine tasuta sõiduõigus, peavad oma Ühiskaardi ainult isikustama ja vanusepõhine sõidusoodustuse rakendub Ühiskaardil automaatselt ega vaja täiendavaid toiminguid.

Puudega, osalise töövõime ja puuduva töövõimega isikutel on võimalus kanda sõidusoodustust oma isikustatud Ühiskaardile, et bussijuhile oleks tasuta sõiduõigus koheselt ilma täiendavaid dokumente esitamata nähtav.

Puudega, osalise töövõime ja puuduva töövõimega isikud saavad sõidusoodustuse isikustatud Ühiskaardile kanda esitades Ida-Viru Ühistranspordikeskuse e-postile info@ivytk.ee:

- Vabas vormis avalduse tasuta sõiduõiguse lisamiseks Ühiskaardile
- Foto ID-kaardist
- Foto oma puudekaardist või töövõimetuskardist

Isikud, kellel puudub võimalus elektrooniliselt avalduse koos lisadega esitamiseks, palume helistada E-R kell 9–16 telefonil 516 2479 või 503 0201 ja lepime kokku dokumentide esitamise viisi.

Puudega isiku saatja soodustust Ühiskaardile lisada ei saa. Puudega isiku saatja esitab bussijuhile saadetava

isiku puudekaardi ja bussijuht väljastab 0-pileti.

Tasuta sõidu õigusega isikul peab bussis kaasas olema soodustuse õigsust tõendav dokument.

Ühe- ja 30-päeva pileteid saab osta veebikeskkonnas www.pilet.ee, Cargo-bus, Omniva, Selveri, Prisma ja R-Kioski müügipunktidest.

Maxima XX müügipunktid avatakse piletimüügiks hiljemalt 22.01.2024.

Rohkem infot maakonnaliinide tasuliseks muutmise kohta: www.ivytk.ee/eelinfo-seoses-maakonnaliinide-tasuliseks-muutmise-ga/

Inimkannatuste vähendamiseks loodi üle-eestiline vabatahtlik üksus

Päästeliit

Vabatahtlikke päästjaid ühendav Päästeliit kinnitas statuudi Eestis ainulaadse tehnilise pääste üksuse loomiseks. Üksuse eesmärk on tegeleda suuremahuliste kriiside tagajärjel tekkivate inimkannatuste leevendamise ja täita tühimik senises elanikkonnakaitse korraldamises.

Tehnilise pääste üksus ühendab endas üle Eesti peamiselt vabatahtlikke päästjaid, kes vastavalt oma teadmiste ja oskustele saavad panustada veelgi enam turvalisuse tagamisse. Eelmisel aastal alustas Päästeliit vabatahtlike kaasamise ja koolitamisega, mille tulemusel on tänaseks üksuse koosseisus enam kui sada koolitatud vabatahtlikku.

Päästeliidu juhi Piia Kallase sõnul ajendasid üksust looma üha sagenevad loodusõnnetused ja sõjalise ohu suurenemine. „Juriidiliselt on riigi ülesanne täna osaleda päästesündmustel kuni inimelud enam ohus pole. Pärast esmatasandi päästetöö lõppemist võtab olukorra lahendamise üle kohalik omavalitsus, kellel puudub sageli ressurss ja koolitatud inimjõud, et hädasolijaid piisavalt efektiivselt ja kiiresti abistada,“ ütles Kallas.

Tänaseks on üksus osalenud päästetööl Jõe-lähtme vallas Lool, kuhu rajati veetõkked, et takistada Pirita jõe üleujutusvee jõudmine elumajadesse. „Samuti olime eelmise aasta lõpus valmis reageerima läänerranniku üleujutusele ja selle aasta algul alarmeerisime suurema isikkoosseisu ilmast räsitud elektriliinide puhastamiseks,“ lisas Kallas.

Tehnilise pääste üksuse tulevikuplaanid on arendada väljaõppebaasi, suurendada liikmete arvu ning hankida erinevate kriiside lahendamiseks vajalik varustus ja tehnika.

Päästeliit ühendab ja esindab päästealal vabatahtlikult tegutsevaid ühinguid, mis tegelevad maapääste, merepääste, nõõripääste, inimeste otsingute, ennetustöö ja paljude teiste päästetööde valdkondadega. Kokku on liikmesühinguid 121.

Vabatahtlike päästjate tegevuse arendamiseks saab panustada igaüks tehes selleks annetuse Päästeliidu kodulehel: <https://paasteliit.ee/toeta-paasteliitu>

Kaunid kontserdid Iisaku rahvamajas

Merle Pikhoff

Iisaku rahvamaja juhataja

Iisaku rahvamaja on teinud koostööd Pille Lille Muusikute Fondiga alates 2019. aastast. Selle aja jooksul on pakkunud Iisaku ja ümbruskonna inimestele imelisi muusikaelamusi suurepäraseid muusikud ja lauljad. Meil on külas käinud Virgo Veldi, Toomas Vavilov, Marko Martin, Oliver Kuusik, Piia Paemurru, Atlan Karp, Kai Rataspepp, Andreas Lend, Allan Jakobi, Oksana Sinkova, Juliana Kuklin, Neeme Ots, Jaan Ots, Henry Zibo, Mikk Langeproon, Aare Saal, Kirill Lissijenko, Toomas Nestor, Levi-Danel Mägila, Johanna Vahermägi, Taavo Rimmel, Mihkel Metsala, Marion Melnik.

Võin täiesti kindlalt väita, et tegemist on väga kõrgetasemeliste kontsertidega, mis samas on täiesti kuulatavad ka neile, kes ei loe end klassikalise muusika spetsialistideks, alati on esinejatel kavas ka laiemalt tuntud teoseid. Ja need kontserdid tuuakse n-ö koju kätte ning tänu Eesti Kultuurkapitali toetusele on piletihind peaaegu olematu või siis ongi päris tasuta sissepääsuga.

Julgustan kõiki tulema- oma silmaga nägema, kõrvaga kuulma. See on seda väärt. Järgmise võimalus avaneb juba 4. märtsil kell 18, kui külla tulevad viiulivirtuosid Sigrild Kuulmann ja Kristiina Kriit.

Kirill Lissijenko ja Marion Melnik. Foto: Merle Pikhoff

Loodusmuuseumi asjatundjad annavad nõu: lindude toidulaud olgu lindudele sobilik

Dagmar Lamp

Eesti Loodusmuuseum

Kaunis põhjamaine talv on silmale ilus vaadata, kuid paljude linnalindude jaoks tähendab see kehva toidulauda. Kuigi linnalindude toidulaud on üldiselt priskem kui metsas, on meil võimalik loodusega side luua ja üks viis selleks on talvel lindude toitmine. Inimesed saavad nii lindude elu lihtsamaks teha, samas on aga tähtis meeles hoida, et teadmatusest võime kasu asemel hoopis kahju teha.

Nagu Eesti Loodusmuuseumi näitusel „Puudega linn“ teada saame, on linnud linnalooduse oluline osa. Põhitoiduseks erinevaid taimeosi, putukaid ja tiguseid süües osalevad nad loodusliku tasakaalu reguleerimises. Väiksemad linnud on oluliseks kohutähtsaks röövlindudele ja imetajatele. Talvisel ajal just eriti palju putukaid ja tiguseid ringi ei liigu. Pakkudes lindudele toidumajakestest rasva ja seemneid, on loodus meile lähedal ning pekitükki nokkivad tihased pakuvad südantsoojendavat vaatepilti.

Eesti Loodusmuuseumi zooloog Lennart Lennuk rõhutab, et toitmiseks tuleb siiski piiri pidada: „Lindudele võib lisatoitu pakkuda mõõdukalt, nii säilib neil oskus loodusest toitu leida ka talvel. Vee- linnud lisatoitu ei vaja ja see mõjub neile halvasti.“

Eesti Loodusmuuseumi bioloog ja keskkonnahariduse osakonna juhataja Maria Metsaorg lisab, et nii jäävad veelinnud inimesest sõltuvaks ning ei lähe rändele: „Veelinde ähvardab paigale jäädes hukkumine. Veelindude toitmine on lubamatu.“

„Lindude toitmine aitab loodusega sidet hoida ja sel on ka loodushariduslik väljund,“ ütles Lennart Lennuk, rõhutades, et kui talvel linde toitma juba hakkad, siis on regulaarsus väga oluline. Linnud harjuvad sinu toidumajas käima ning kui ühtäkki toidulaud tühi on, jäävad ka nende kohud tühjaks. Linnud pole sugugi rumalad – nad õpivad kiirelt selgeks, millal ja kuhu mida välja pannakse, seega tasub sinulgi hoida kindlat graafikut, mil toidumajaja sööta paned.

Milline võiks olla lindude toidulaud?

Kõige tavalisem lisatoit on pekitükk või erinevad seemned. Võrkudesse pakitud rasvapallid pole mitmel põhjusel hea valik – võrk ise on plastikust ja mitte keskkonnasõbralik, rasvapallides võib aga leiduda lisaaineid, mis pole linnukestele kõige paremad. Värvuliste meeldivad pekk ja päevaliliseemned, kuid sobivat sööki leiad ka kuivaineriist: kaerahelbed, pähkliid jms.

Pea meeles ka seda, et toit peaks olema maitsestatamata, siis on kindel, et seda tehes on mõeldud lindude tervisele. Muide, mida mitmekesisem on sinu pakutav toit, seda rohkem erinevaid linnuliike

sa ka imetleda saad! Kõige lihtsam on aga riputada traadi otsa pekitükk ja tõhus toit ongi juba olemas.

Lindude tervist ohustab ka riknema läinud toit. Et seda ennetada, taga toidumajakese puhtus ja vaata, et niiskus ei pääseks söödale kurja tegema. „Toidumaja puhastamine on oluline ka lindude tervist silmas pidades,“ märgib Lennuk. „Sealtpuuduvad võivad levida lindude omavahelised haigused, seega puhasta toidumaja regulaarselt.“

Taga lindude turvalisus!

Väga oluline on paigutada lindude söögimaja ka õigesse kohta. Ohu korral peab olema tiivulistel võimalus kiirelt minema lennata. Samuti peaks olema majake ligipääsetav mitmelt poolt, et korraga saaks süüa rohkem kui üks lind. Röövlindude, kes võivad vahel toidumajakese juurde sattuda, eemale ajama ei pea – kuna nemadki on osa loodusest ja soovivad talve üle elada.

Mõelda tuleb kindlasti ka kassidele-koertele, et nemad majas nosivaid linde ohustama ei pääseks. Selleks müüakse ehituspoodides ka spetsiaalseid puu külge kinnitavaid „kraesid“, mis ronimist takistavad.

Lindude toitmine tuleb lõpetada märtsis või hiljemalt aprilli alguses. Kui lund enam maas pole, ei vaja ka linnud lisatoitu. „Toitmine tuleks lõpetada sujuvalt,“ märgib zooloog Lennart Lennuk.

Liikluskorralduse muudatus

Liikluskorraldust muudetakse Illuka külas Kooli teel (nr 2290006). Alates 01.02.2024 on tee ühesuunaline Jõhvi-Vasknarva tee (32) ja Uueõue tee (nr 2290005) vahelisel lõigul, suunaga riigiteelt Illuka mõisa poole.

Liinibussid sõidavad sellel teelõigul endiselt mõlemas suunas.

Liiklusmuudatus on tähistatud liiklusmärkidega.

PÄÄSTELIIT HOIATAB: elektriseadmed on salajane tuleoht!

Hendrik Tali

Päästeliidu kommunikatsioonijuht

Kodudes on üha rohkem kasutuses olevaid elektriseadmeid, millega suureneb oht ka eluhoone tulekahjude tekkimiseks. Kõige rohkem tulekahjusid põhjustavad suuremad kodumasinad, millest esikohal on külmkapp.

Elektriseadmete puhul on oluline nende seisukord, vanus ja ka paigutus. Näide ühest suvila põlengust eelmisel talvel: suvilat külastati harva ning ainus vooluvõrgus olev seade oli külmkapp. See töötas ööpäevaringselt niiskes ja külmas, samas polnud selle ümber jäetud piisavalt vaba ruumi ja ühel päeval oli kümme aastat vana masin tules ja süütas ka suvila.

Elektriseadmetest saab igal aastal alguse sadu tulekahjusid – pliidist, pesumasinas, rösterist, veekeedukannust, televiisorist, nutitelefonist, arvutist jne. Põhjuseks on nendel juhtudel rike elektrisüsteemis või seadmete otstarbetu kasutamine. Mõnikord ühendatakse liiga palju seadmeid pikendusjuhtmesse või on seadmete juhtmed katki.

Kaks nädalat tagasi päästis Nublu andur tulekahjust naise. Tartu eramust toodi häirele reageerinud G4Si patrulli ja päästjate abiga välja naine, kes magas tulekahju ajal oma voodis. Tulekahju oli alguse saanud köögis asuvast mikrolaineahjust, mis oli ilmselt elektrilühise tagajärjel süttinud. Naine oli hiljem Nublu andurile tänulik, sest suure tõenäosusega oleks ilma andurita lõppenud kirjeldatud sündmus surmaga.

Eriti ohtlikud on seadmed, kus saavad kokku vesi ja elekter, näiteks nõudepesumasina ja pesumasin. Seal on niiske keskkond ja mootori töötamise ajal tekib kondensaat. Neid seadmeid ei pea iga kord seinast välja tõmbama, kuid tuleb veenduda, et seade on õigesti paigaldatud ja kindlasti tuleks seadet kontrollida, kui ta hakkab imelikku häält tegema.

Suurt ohtu kujutavad akudega seadmed, sest lisaks sellele, et nad on laadimise ajal vooluvõrku ühendatud, siis akud ise ka vananevad ja võivad põhjustada põlengu. Seega kujutavad endast suurt ohtu robottoimuimeja, varstolmuimeja, arvutid, telefonid jm kodutehnika. Näiteks, eelmisel nädalal süttis Tabasalu alevikus ühes majapidamises robottoimuimeja, kus tuli levis edasi põrandat ja mööblit pidi.

Kordame üle, kuidas turvalisemat elukeskkonda luua:

- Kontrolli üle elektriseadmed ja nende juhtmed. Elektriseadmestikku tuleb suhtuda täie tõsidusega ja vigu omal käel parandada ei tohi.
- Vaata, et pikendusjuhtmesse ei oleks ühendatud liiga palju seadmeid. Pikendusjuhtmed on mõeldud pigem ajutiseks kasutamiseks, mitte keedukannu ja boileri ühendamiseks.
- Paigalda suitsuandur vastavalt juhendile.
- Kontrolli suitsuanduri töökindlust ning aita seda teha ka eakatel sugulastel.
- Pea meeles, et siibri tohib sulgeda vaid siis, kui tuli on täielikult kustunud.

Eesti kirjanduse nädal lisaku Gümnaasiumis: Tammsaarest, Rannamaast ja Runnelist Ruitlase, Hindrikuse ja Vadini

Ilme Lillemäe

IG eesti keele ja kirjanduse õpetaja

Meie koolis oli sel aastal eesti kirjanduse päeva moto „ÕPETAJA LOEB JA SOOVITAB“.

Parim kasvatusmeetod on eeskuju. Kui laps näeb täiskasvanuid lugemas ja kuuleb neid kirjandusest rääkimas ning on neisse vestlustesse kaasatud, tekib tal loodetavasti huvi lugemise ja lugude vastu. 12 meie kooli õpetajat tutvustasid nädala jooksul õpilastele üht või mitut raamatut, mis on neid endid kõnetanud lapsepõlves või on viimase aja lugemiselamus. Tutvustati autoreid, loeti katkendeid, arutleti loetu ja kuuldu üle erinevates ainetundides. Kõik õpilased 1.-12. klassini said osa 13 eesti autori ilukirjandusteostest. Uuemast eesti kirjandusest, s.o viimase 10 aasta jooksul ilmunud teostest, oli valikus viis raamatut. Tasub lugeda nii klassikat, mis on ajaproovile vastu pidanud ning loob sideme eri põlvkondade vahel kui ka head uuemat eesti kirjandust, mida iga aastaga juurde tuleb.

Meie õpetajate lugemissoovitused on järgmised: Kadri Hindrikus „Taks ja dogi“, Aino Pervik „Kunksmoor“, Mihkel Mutt „Liblikas, kes lendas liiga lähedale“, Elss Järvi „Lapsepõlvlood“, Silvia Rannamaa „Kadri“ ja „Kasuema“, Hando Runneli luulekogu „Suureks saamine“, Jaan Rannap „Viimane Valgesulg“, Heljo Mänd „Toomas Linnupoeg“, A. H. Tammsaare „Vargamäe lapsed“, Olavi Ruitlane „Vee peal“, Tõnu Õnnepalu „Valed kataloog“, Urmas Vadi „Kuu teine pool“, Lilli Luuk „Kolhoosi miss“.

Aga loeti ka tõlketeoseid: M. Lobe „Vanaema õunapuu otsas“, G. Durrell „Minu pere ja muud loomad“, Astrid Lindgren „Röövlitütar Ronja“ ja „Vennad Lõvisüdamed“.

Reaalainete tundides kasutati eesti autorite teabekirjandust: T. Valter „Väike veelinnu raamat“, E. Kumari „Lindude ränne“, O. Renno „Eesti linnuatlas“, Tiit Kändler „Valguse värviline maailm“.

Miks tähistatakse eesti kirjanduse päeva?

Selgitus kultuuriministeeriumi kodulehelt: „Alates 2023. aastast on 30. jaanuar riiklikus tähtpäevade kalendris eesti kirjanduse päev, mis on ka lipupäev. Eesti kirjanduse päevaga soovime väärtustada kirjanduse tüvitekste ning pöörata tähelepanu tänapäeva kirjandusele ja kirjanike rollile Eesti kultuuris ning ühiskonnas.“

Kirjandus on inimeste ja põlvkondade ühendaja. Emakeelse ilukirjanduse lugemine rikastab sõnavara, aitab mõtestada ümbritsevat maailma ja sõnastada oma kujutlusi viisil, mida ei võimalda ükski teine kunstivorm. Kirjanduse mõju inimese vaimsele võimekusele ning kultuurilisele seotusele on hindamatu.“

Jaaniussikeste projekt „Tii-tii tihane, vaa-va vaa varblane“

Anneli Taar

Jaaniussikeste õpetaja

Tänavused külmad talveilmad ja härmas loodus tekitasid lastes palju küsimusi ja mõtteid ning innustasid loodust uurima. Läbi õuemängude ja -tegevuste saadi selgeks talve tunnused, lume, jää ja vee ise-loomulikud omadused ning tuttavaks said talvised ilmastikunähtused. Lapsed said teada, et terve olemiseks on vajalikud soojad riided, liikumine värskes õhus jaervislik toit. Mõnel päeval oli aga lausa nii külm, et õue me ei pääsenudki ja loodust imetlesime vaid läbi akna. Nii märkasime lindu, kes kõrgel kase ladvas istus ja seejärel kraaksudes minema lendas. Teisel päeval toksis üks väike linnuke aga meie aknale.

Tekkis huvi lindude ning nende eluolu vastu. Vaatlesime arvutist ja raamatutest talvelindude pilte, kuulasime helisalvestisi lindude häälest. Igapäevaselt jälgisime linnukaamerast metsalindude askeldusi toidumaja juures. Nii õppisimegi tundma lindude harjumusi ning saime teada, millest nad toituvad.

Läbi erinevate näpungude ning liisusalmide saime selgeks lindude nimed ning välimused. Lugesime lindudest muinasjutte ja salmikesi, proovisime ka ise lindude häält järele teha. Voolisime, voltisime, klepsisime ja joonistasime linnukesi.

Ühiselt arutledes jõudsime aga selleni, et talvel vajavad linnud lisatoitmist. Meie õuealal pole linnukestel aga midagi süüa. Äkki see väike linnuke akna taga palus meilt abi, kuidas aidata? Selgus, et mitme lapse vanaema juures on olemas lindude söögimaja, kuid lastel tekkis kohe soov ka koju linnumaja saada ja ise linnukesi raskel talveajal aidata. Meisterdasimegi seemnetest ja teradest rasvapalle ning iga laps sai endale õpetaja abiga tehtud veekanistrit linnumaja. Nüüd tuli see kodus vaid isama abiga puuksale riputada.

Kõige suuremaks elamuseks kujunes aga, olude sunnil meie lasteaiatöömeheks sattunud onu Aulisega, linnumajakese meisterdamine. Lapsed said katsuda ja proovida erinevaid tööriistu ning olla onu Aulisele abiks linnumaja ehitamisel. Ühiselt seadsime uhke majakese lasteaiatöömehele. Ka omavalmistatud rasvapall sai sisse riputatud. Nüüd peame vaid lootma, et linnud selle

üles leiavad ja omaks tunnistavad ning meil õnnestub ka oma õuealal kohata erinevaid linde.

Läbi linnuprojekti said lapsed teadmisi talvistest aialindudest ning lindude talvisest toitumisest. Kasvas laste huvi lindude vastu ja tekkis soov nende eest hoolt kanda. Lapsed mõistsid, et ka nemad ise saavad linnukesi külmal talveajal aidata.

Foto Anneli Taar

TULE OSALEMA!

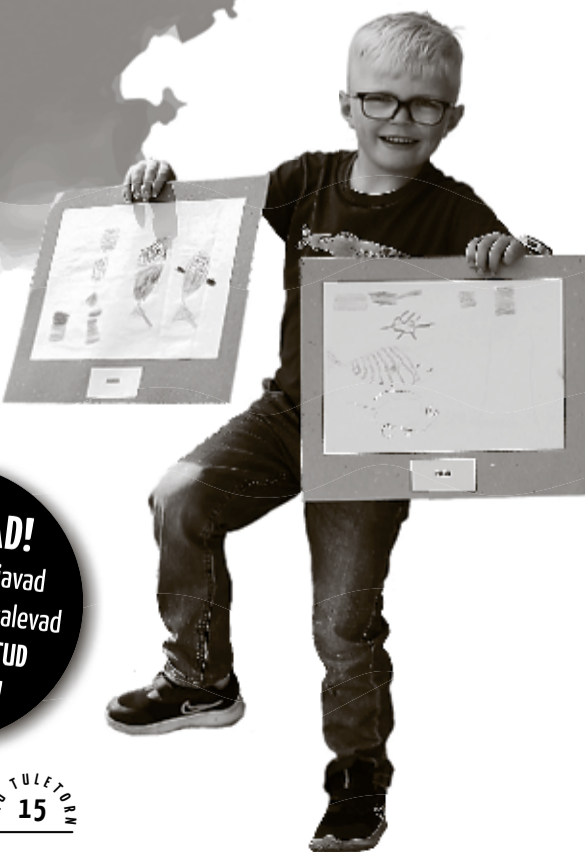
JOONISTUSVÕISTLUS
LASTELE ja NOORTELE

**MINA OLEN
ARHEOLOOG**

JOONISTAME PEIPSIMAA MUINASAEGA

Pilt võib kajastada kõike, milleks arheoloogilised leiud inspiratsiooni on andnud, näiteks muinasaja inimeste elu-olu, riietust, küttimistavasid, kalastamisvõtteid, savipottide tegemist, toiduvalmistamist jne.

AUHINNAD!
Parimad tööd leiavad
ärasmärkimist ja osalevad
KOGU SUVE AVATUD
VÄLINÄITUSEL!

Võistlusele on oodatud osalema kõik, kel vanust alla 20 eluaasta.

Iga osaleja võib esitada kuni 2 tööd vabalt valitud joonistamis-, maalimis- või graafikatehnikas.

Pildi suuruse saad valida ise.

Kirjuta töö tagaküljele selle pealkiri, oma nimi, vanus ning kontaktandmed. Õpilastel lisada kool ja juhendaja. Saada töö postiga või too ise kohale.

Parimad tööd valib välja žürii ning need pannakse üles 2024. aasta suvel välinäitusel „Mina olen arheoloog. Joonistame Peipsimaa muinasaega“.

Tööde esitamise tähtaeg hiljemalt 10. aprill 2024.

Sinu töid ootab lisaku Kunstide Kooli kunstiovetaja Kaja Tina.

lisaku Kunstide Kool, Tartu mnt 62, lisaku, Alutaguse vald, 41101 Ida-Virumaa.

Lisainfo: kaja.tina@alutaguse.edu.ee

Kodulehed: www.parnaouetalu.ee ja www.iisakukunstidekool.edu.ee

TikTok

chronicamonika

Koolides toimuvad inspiratsioonipäevad, mille viivad läbi oma ala eksperdid JAANA RATAS, MAILI ROIO, AIVAR KRIISKA ja MARINA SMIRNOVA. Kui sinu koolis ei toimu inspiratsioonipäeva, saad vaadata MONIKA REPPO TikTok'i klipikesi kontol @chronicamonika

Võistlusel osalemisega annad korraldajale õiguse kasutada oma tööd näitusel, sellega seotud trükistes ja väljaannetes. Tööd avaldatakse koos autori nimega. Võistluse ja näituse korraldaja: MTÜ Tuleborn koostöös lisaku Kunstide Kooli ja Muinsuskaitseametiga.

Helde andja vakast ei lõpe vara

Eesti vanasõna

Merle Pikhoff

Oled põline lisaku inimene?

Jah, siin sündinud, kasvanud ja keskkooli lõpetanud.

Kuidas sündis otsus minna õppima meditsiini?
Lapsena olin küll tahtnud saada kokaks või kondiitriks, aga valiku tegemise hetkeks oli meditsiin ainuke ja kindel plaan.

Kas see oli peretraditsioonide jätkamine, on teie perekonnas või suguvõsas olnud meditsiinitöötajaid ka varem?

Lähimas pereringis meil meditsiinitöötajaid pole olnud, küll aga kaugemate sugulaste hulgas. Selle mõtte pani mu peas idanema ema vend, kes kunagi seda mulle soovitas. Ja nii see läks. Astusin tollasesse Tartu Meditsiiniikooli, mille 1990. aastal lõpetasin ja pärast seda asusingi lisaku jaoskonnaarsti Jaan Kojuse kõrval velskrina tööle.

Kas koju tagasitulek oli kindel plaan algusest peale?

Esialgu siiski mitte. Meditsiinitöötajad olid ka toona väga otsitud, meie rohkem kui kahekümne lõpetaja hulgas oleksime igauks võinud valida kahe töökoha vahel. Aga umbes pool aastat enne kooli lõpetamist oli doktor Kojus rääkinud mu emaga, et toonane velsker hakkab jääma pensionile ja et lisaku vajab uut inimest. Olin läbinud siin ka ühe osa praktikast. Nii ei tundunudki see sugugi halb variant, sest ega ma vist polekski tahtnudki kodust kaugele ega kusagile suurde linna. Olen alati olnud pigem tagasihoidlik ja kodulembene inimene, uude keskkonda sisseelamine pole lihtne. Sai ju juba Tartus elatud ka. Kuigi ega me sellest viimast võtnud, mul oli vedanud ühiselamukaaslastega, kes sarnaselt mulle endale olid vaikselt tüdrukud, pidudel käimise asemel lugesime ja tegime käsitööd.

Ilmselt on aastatega tööalaselt nii mõndagi muutunud?

Jah ikka, juba ametinimetuskki. Mingil hetkel sai velskrist medõde ja 2004. aastast peale täienduskursuse läbimist ametlikult pereõde. Hetkel pole plaanis uuesti õppima minna, et omandada uut õde-spetsialisti eriala. Enda tööalane täiendamine on aga praktiliselt igapäevane. Eriti palju muutusi tuli Covid'i ajal, kus seadusandlus meditsiinis muutus vaata et iga kuu. Õnneks saab tänapäeval koolitustel osaleda suurel määral veebi teel, sest ausalt öeldes ei tahagi enam väga kusagile kohale minna. Võtmesõnaks ikka Covid, mille ajal ei saanud ega tohtinud koos käia ja paraku kadus selle aja jooksul soov ja harjumuski.

Varem oli rohkem koduvisiite, tänaseks neid peaaegu polegi enam jäänud. Aastakümneid tagasi oli nii, et kiirabi ei tulnud isegi enne välja, kui kohalik meditsiinitöötaja oli haige üle vaadanud ja n-ö oma suunamise andnud. See tähendas seda, et sind võidi ka keset ööd kodust välja kutsuda, jätsid lapse koju nutma ja läksid.

Meedia vahendusel olen kuulnud, et inimesed on muutunud pehmelt öeldes nõudlikuks. Kas tunded ka vahel, et meditsiinitöötajatesse suhtutakse justkui klienditeenindajasse ja ei olda just liiga sõbralikud?

Maainimesed on vast leplikumad. Meie patsiendid on enamasti lugupidavad, n-ö jalaga ukse lahti lööjaid ei tule meeldegi. Ärevust on rohkem kui varem.

Kas „doktor Google“ kipub tihti sekkuma/segama?

Mitte liiga palju ja arstiga Google'ist loetud info najal siiski vaidlema ei kiputa. Ma ei mõista hukka neid, kes internetist infot otsivad, vahel tuleb eneselgi sinna piiluda.

Mis on su ameti meeldivaim osa?

Ikka see, et saan aidata, näidata ära n-ö teeots, kus suunas tuleks hakata minema lahenduse leidmiseks.

Ingrid Väljak on lisaku Perearstikeskuse pereõde, töötanud lisakus 34 aastat ja võitnud inimeste suure usalduse. Oma tänu näitasid tema patsiendid sellega, et esitasid Ingridi Alutaguse valla teenetemärgi saamiseks ning volikogu kinnitas ettepaneku hea meelega.

Ingridit iseloomustati nii: „Ingrid on meie kandi pereõde selle sõna parimas tähenduses, tunneb kõiki nime- ja nägupidi, teab meie perekondi ja tervisehädasid. Ta kuulab alati ära, annab asjatundlikku nõu, kui vaja, lohutab, mõjub turvaliselt ja julgustavalt. Teda iseloomustab suur kohusetunne, diskreetsus ja täpsus. On tunda, et ta suhtub oma patsientidesse erilise soojusega ja ta on meile igati omainimene.“

Ingrid on tagasihoidlik ja tema veenmine väikeseks intervjuuks ei olnud kõige kergem, aga saime siiski kokkuleppele.

Foto erakogu

Me saame inimesega rääkida, arutleda ja vahel on jagatud mure poole väiksem. Isegi kui ei leia kohest lõpplahendust, on inimene siiski saanud oma probleemist või tervisehädadest rääkida ja teda on kuulatud. Ja mis seal salata, aastatega on ka endal igasuguseid olukordi ja hädasid/valusid esinenud ja see aitab mul tihtilugu aru saada, mida inimene tunneb. Oskan end panna tema olukorda ja leiame ühise keele. Aastad tulevad selles osas kasuks.

Tajud sa, et inimesed sind väga usaldavad?

Mul on hea meel, et meie inimesed julgevad ja usaldavad oma murega minu poole pöörduda. Mina teen oma töö pereõena nõustamise osas, kuid diagnoosi ja ravi määramiseks üritan neid vaikselt suunata ikkagi perearsti poole pöörduma.

Kas inimesed kipuvad sulle helistama ka töövälisel ajal, kas neil on su isiklik telefoninumber?

Paljudel jah, aga ma ei ütleks, et liiga palju helistataks. Vahel siiski, aga mul ei ole kodus telefon kogu aeg käeulatuses ja tagasi ma ei helista. Kui helinat kuulen, siis võtan vastu. Aga tegelikult on soov võimalusel siiski vabal ajal töömõtetest prii olla, sest infot ja suhtlemist on ikka nii palju, et see väsitab ja tahaks vabal ajal justkui väljalülitatud olla.

Kuuled ja näed tööl palju valu ja vaeva, kas võtad teiste mured endaga töölt koju kaasa?

Õnneks oskan ma täna juba päeval kuulda ja nähtu maha jätta ja sellele öhtul enam mitte mõelda. See oskus või siis äkki paksem nahk on tulnud aastatega, nooremata olin väga suur närveerija, aga selliselt ei jaks lõpmatuseni vastu pidada. Nii et enam ma ei ole see käsn, mis kõik endasse imeb. Siiski on asju, mis tahavad veidi kaasa tulla, aga uus päev toob uued teemad ja tegemised, nii et pole võimalustki pikalt eelmistele pidama jääda.

Mida sulle töövälisel ajal teha meeldib?

Oma maja juures on alati midagi teha. Mulle meeldib ka käsitöö – kududa varrastel ja kangastelgedel, heegeldada. Plaanin jälle ka telgedel kuduma hakata, praegu valmistan põrandatekkide kudumiseks materjale ette, lõikan ja õmblen selleks ribasid kokku. Ega meesperale see küll suurt rõõmu ei valmista, kui jälle kolksutama hakkab ja ruumi võtavad teljed ka palju ära. Rääkimata tolmust, mida see töö tekitab. Telgedel kudumist õppisin vanaema kõrvalt. Oleme ikka koos ühe katuse all elanud ja oli aeg, kus meie majas elas koos neli põlvkonda korraga.

Aiatööd teen ka meelsasti, aga tuleb tunnistada, et iga aastaga muutub see raskemaks ja eelistan nüüd juba vähem jõudu nõudvaid tegevusi ja mitte nii suurelt ette võtta.

Teatris ja kinos ma suurt ei käi, aga vahel siiski. Seda ei tohi kunagi ette planeerida, mõte peab tulema spontaanselt, sest plaanidele tahab ikka midagi ette tulla.

Televiisor mängib kudumistöö taustaks, nii saab uudised kätte. Toredad on nii loodus- kui meelelahutussaadet, krimiseriaalid toovad veidike närvikõdi argipäeva, aga poliitikasse püüan mitte süveneda. Ilmselt n-ö peidan pead liiva alla, ma pigem väldin halbu uudiseid, sest ei jaks karta ja ka vihastada.

Mulle meeldib väga meie kodu asukoht. See on keskusele küllaltki lähedal, kuid siiski piisavalt teistest eemal, mis annab võimaluse ennast eraldatuna tunda. Omaetteolek on mulle alati meeldinud ja enda laadimiseks vajalik. Muidugi ei ole ma ideaalnimene, ka mul on oma vead. Seepärast, kui vähegi võimalik, väldin teise inimese kritiseerimist. Ma ei vaja liiga palju lissuhtlust. Seda on piisavalt töö juures ja tunnen, et töökollektiiv on ka justkui minu teine pere. Me saame väga hästi läbi, võime lubada vahel endile ka erimeelsusi, sest me oskame nendest koos alati üle saada. Ja ülimalt olulised on minu jaoks minu kodused, minu pereliikmed. Kui kodus on rahulik, stabiilne ja toetav õhkkond, siis jaksan olla ja anda.

ALUTAGUSE NOORTEKESKUSTE SÜNDMUSED

MÄETAGUSE NOORTEKESKUSES

- R, 23. veebruaril kell 16 Pannkoogiõhtu
- E, 26.–27. veebruaril Noortekeskus suletud, noorsootöötaja õppepuhkusel
- K, 28. veebruaril Noortekeskus avatud kell 14–20
 - kell 14 Disainiring
 - kell 16 Vibu ja aktiivse liikumise ring ja meeskonnamängud
- N, 29. veebruaril Noortekeskus avatud kell 14–15.30 ja 18–20
 - kell 16 film „Meisterkokk Mary“ ühisvaatamine Mäetaguse rahvamajas
 - kell 20–R, 1. märts kell 14 Mängudeöö noortekeskuses Mängime lauamänge ja moesõu teiseringi riietest. Ööbimiseks vajalik lapsevanema nõusolekuleht.

Lisainfo: Mäetaguse noortekeskus: Kaidi Forostovets tel 562 99811, kaidi.forostovets@alutagusevald.ee

KURRNA NOORTEKESKUSES

- R, 23. veebruaril kell 17–22 Kurtna noortekeskuse 19. sünnipäevapidu. Kurtna noortekeskuse huviringide ja Alutaguse lastekoori ühine kontsert. Mängud ja tants. Teeme pidupäeva meeldejäädavaks masinajäätisega. Riieus pidulik
- L, 24. veebruaril kell 7.24 Eesti Vabariigi 106. aastapäeva tähistamine Kurtna noortekeskuse esisel platsil. Lipu heiskamine ja hünni laulmine päikesetõusul
- E, 26. veebruaril Noortekeskus suletud
- T, 27. veebruaril Noortekeskus avatud kell 14–18
 - kell 14.30 film „Meisterkokk Mary“
 - kell 16.30 bänd
- K, 28. veebruaril Noortekeskus avatud kell 14–19
 - kell 14.30 Vibu ja aktiivse liikumise ring ja meeskonnamängud
 - kell 17.30 robotika
- N, 29. veebruaril Noortekeskus avatud kell 14–18
 - kell 14.30–18.00 CV koolitus õpilasmalevaks, koolitaja Töötukassa
- R, 1. märtsil kell 15–18 Külastame Kaitseliidu Alutaguse Maleva staapi Jõhvis. Lasketiirus relvadest laskmine, ronimisseinal ronimine. Kohale ja tagasi ühistranspordi või vanematega. Anna oma osalemissoovist teada hiljemalt 27. veebruariks noorsootöötajale
- K, 27. märtsil kell 11–18 Munaralli. Õuest munade otsimine, munade värvimine, täpsusveeretamine ja koksimine

Lisainfo: Kurtna noortekeskus: Mirjam Vinkler tel 530 12170, mirjam.vinkler@alutagusevald.ee

Tudulindude toimetused

Ave Lohu

Tudulindude õpetaja

Tudulindude sobitusrühmas on lapsed vanuses 1,5- 7 aastat ning meie armas väike maja asub Tudulinna. Märkamatult on pool õppeaastast läbi saanud. Tudulinnud on olnud tegusad ja toimekad. Üritusi on jagunud igasse kuusse. Siinkohal lühiülevaade meie tegemistest.

September algab lasteaias sünnipäevaga ja tarkusepäevaga. Mee-nutuseks, et praeguses majas tegutseme alates 30.08.2010. Tarkusepäeval sööme üheskoos sünnipäevakooki, mängime, tantsime ning teeme plaane uueks õppeaastaks.

Traditsiooniliselt tähistame igal aastal sügise sünnipäeva erinevate mängude ja tegevuste kaudu. Sel aastal maitsesime sügishoidiseid, mida iga laps kodust kaasa tõi. Oi kui palju erinevaid maitseid. Mängisime nii toas kui õuealal erinevaid mängu- otsiseme peidetud köögi- ja puuvilju, maitsesime, võrdlesime, järjestasime, loendasime, nuusutasime, kuulasime sügishääli, katsusime/kompisime- nii et treenitud said kõik meeled.

Aktiivne liikumine, jalutuskäigud ja õuetegevused on meil au sees. Selleks on mitmekülgsed võimalused- uus kergliiklustee, jõeäärne park,

Linnamägi, kus alati avastame midagi uut ja põnevat. Traditsiooniks on saanud spordipäevad sügisel ja kevadel.

Oktoobrikuus tähistasime leivapäeva Kõrkülas, Raja talus. Lapsed tutvusid koduloomadega, masinatega, ratsutasid hobuste seljas, maitseid koduleiba, jõid piima. See oli küll üks laste lemmikpäevadest.

Sügisel liitusime Suukooli projektiga. Hea meel on tõdeda, et hambapesu lasteaias peale hommikusööki on igapäevane toiming.

Igal aastal osaleme projektis „Tulest targem“. Päästjad tutvustavad tuleohutlikke olukordi kodus ja lasteaias, õpetavad evakueeruma, jagavad näpunäiteid ja soovitusi. Kuigi projekt on mõeldud koolieelikutele, siis osaleme meie kogu rühmaga. Lapsed ei karda päästjaid, kuulavad hoolega ning kindlasti jääb igale lapsele meelde midagi õpetlikku. Õuealal saame tutvuda päästjate autoga, tehnikaga, hapnikumaskiga. Põnev on läbi hapnikumaski hingata, ronida autosse, kuulata tuletõrje-auto sireeni.

Raamatukogude nädalal tutvusime raamatukoguga, vaatasisime raamatuid, saime teadmisi, kuidas hoida ja laenutada raamatuid.

Novembrikuus jalutame kalmistule, süütame küünlaid lähedaste haudadel. Lapsed on teadlikud, kuidas käituda kalmistul.

Novembrikuu oodatuid üritusi on muidugi isadepäev. Sel aastal langes isadepäeva üritus

kokku mardipäevaga. Iisaku muuseumi toredad töötajad sisustasid oma vahva mardikavaga meie õhtupooliku. Lapsed valmistasid koos isadega mardimaski, tutvusime vanade mardikometega, tantsisime ja mängisime üheskoos. Usun, et meie isadele meeldis koos lastega toimetada ja lustida.

Detsembrikuu on alati täis signat ja saginat. Rühmaruumide kaunistamine, kuuse ehtimine, piparkookide valmistamine, salmide ja laulude õppimine... Ja need päkapikud ju kogu aeg piiluvad. Sel aastal külastasime jõuluvana Kiikla Jõulumemme jõulumaailmas. Oli üks vahva koht, kus sai rännata läbi maailma, tutvuda teiste maade jõulukommetega. Kõige põnevam osa oli muidugi jõuluvana leidmine, kes norskas tugitoolis. Nii mõnelgi lapsel ununes suurest ehmatuses salm, kuid kommipakk sai ikka lunastatud. Enne jõulupuhkusele minekut on traditsiooniks saanud pidulik jõululõuna. Valge lina laual, küünlaid, jõulukaunistused, jõulupraad ja piparkoogid- see ongi õige jõulutunne.

Jaauarikuusse planeerisime lumememepäeva. Õnneks on ilmataat meie tegevuskavaga kursis ja andis meile sulalund. Iga laps sai valmis oma lumemehe, kes jäi lasteada valvama.

Pool õppeaastat on veel ees, tulemas on mitmeid vahvaid üritusi.

Sooovin tänada kõiki, kes on abiks ürituste planeerimisel, läbiviimisel, osalevad üritustel. Lapsevanemad on olnud mõistvad, abistavad igal võimalusel. Täna juhtkonda, kes on alati toetav, meeldiv koostöö on olnud bussifirmaga Baltibuss. Meie jaoks on tähtis turvalisus ja ohutus.

Kena talve jätku kõigile! Kevad ei ole enam mägede taga.

Sügisannid

Raja talus

Isadepäev. Fotod Ave Lohu

IDA-VIRU EHE 2023 PARIMAD ON SELGUNUD

20. jaanuaril toimus Sillamäe Kultuurikeskuses Ida-Virumaa Omavalitsuste Liidu, Ida-Virumaa Spordiliidu ja Kultuurkapitali Ida-Virumaa ekspertgrupi aastapremiate ja tunnustuste üleandmine.

Aasta kultuurisündmus 2023 laureaadiks tunnustati Iisaku laululaval etendunud suvelavastus „Kõik roosid...“.

„Kõik roosid...“ on muusikaline komöödia Vanemuise näitleja Helend Peebu näitlejate esimestest sammudest kuni tema igihalja hiti „Kõik roosid ma kingisin sulle...“ laulmiseni hulludel aegadel Vanemuise Teatris. Näitleja Helend Peep rõõmistas pea terve sajandi teatripublikut oma laulude ja rollidega. Pärit on ta aga lisakust, Ida-Virumaaalt. Kuidas kujunes

lihtsast talupoisist teatrimees ja kellega viis teda saatus kokku Eesti jaoks hulludel aegadel kodumail ja Vanemuises, näeb muusikalises komöödias.

Lavateksti autor ja lavastaja Rednar Annus, kunstnikutöö Riina Vanhaselt. Lisaks Maarius Pärnale nimiosas astusid lavale Henrik Normann, Tiina Tõnis, Triin Lellep, Hellar Bergmann, Allan Kress, hulk hobinäitlejaid Alutaguselt, Tartust ja Tallinnast ning Iisaku segakoor ja Kirderanniku koor.

Lavastust etendati Iisaku laululaval aastal 2023 neljal korral. 2024. aasta suvel on taas võimalus lavastust näha, toimumisajad ja -kuupäevad leiab siit: www.piletitasku.ee/et/performance/22172

Ega küünalt saa vaka all hoida

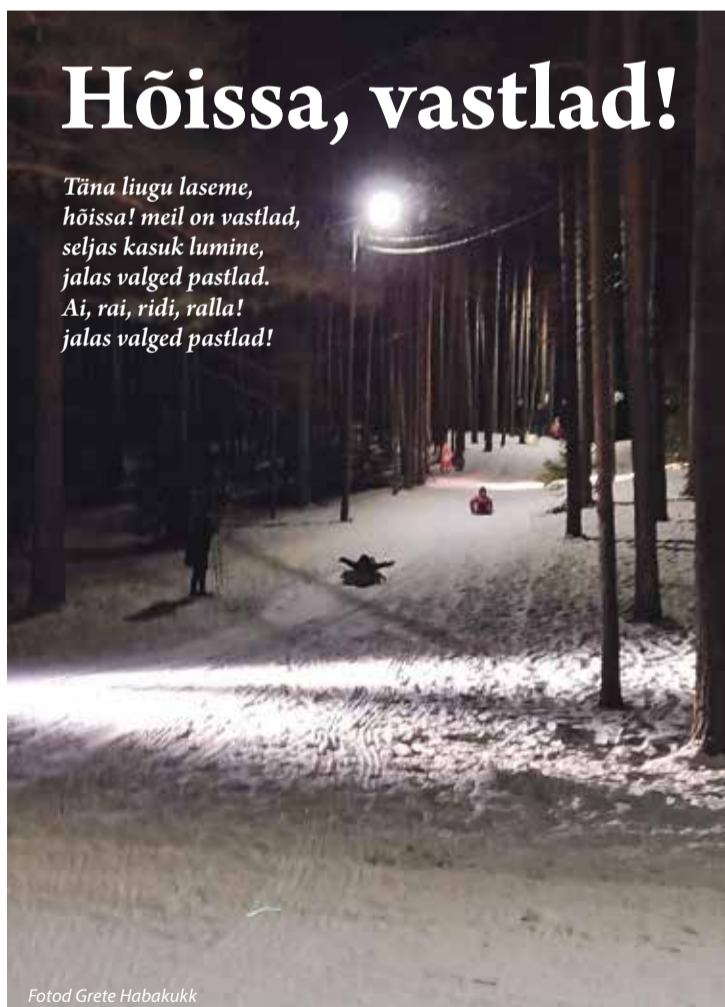
Pille Nagel

Iisaku Kunstide Kooli direktor

Kui õpid huvikoolis, siis on enesestmõistetav, et tunnis õpitud oskustega rõõmustad ka teisi. Meil ei hoita küünalt vaka all, nagu vanasõnagi ütleb. Virumaa huvikoolid teevad omavahel kenasti koostööd ja nii tekib ikka võimalusi üksteisel külas käia, näidata, mida oleme ära õppinud ja vaadata, mida teised oskavad. Veebruari alguspäevadesse mahtus lausa kaks toredate festivali – 1. veebruaril toimus Toilas Talvemuusikapäev ja 6. veebruaril Ahtmes kammermuusikapäev „Eesti meeleolud“.

Talvemuusikapäev on Virumaa muusikakoolide traditsiooniline ühiskontsert. Üks koolidest on võõrustaja rollis ning pakub välja teema, millest lähtuda oma esinemisnumbreid kontserdile valides. Kuna tänavu korraldas Talvemuusikapäeva Toila Muusika- ja Kunstikool, siis oodati lugusid, mis oleksid inspireeritud merest ja talvest. Toila ju mereäärne koht. Iisaku Kunstide Kooli esindasid kontserdil Anneken Laureen Trofimov ja Iris Ratasepp.

Ahtme Kunstide Kooli korraldatud Eesti meeleolude kontserdile oodati mängima Eesti heliloojate loomingut. Ja et tegemist oli kammermuusikapäevaga, siis olid esinejateks solistid ning väiksemad ansamblid. Iisaku Kunstide Koolist astus kontserdil üles meie tubli noor pianist Tihon Altov, kes esitas klaveripalad Artur Lemba ja Uno Antoni loomingut.

Hõissa, vastlad!

Täna liugu laseme,
hõissa! meil on vastlad,
seljas kasuk lumine,
jalas valged pastlad.
Ai, rai, ridi, ralla!
jalas valged pastlad!

Grete Habakukk

Alutaguse Huvikeskuse kultuuritöö koordinaator

13. veebruaril tähistasime Pannjärve Tervisekeskuse väljakul vastlapäeva. Nagu ikka võeti mõõtu pikima liu võistlusel, parimad said kaela uhked liulaua medalidki. Suusahuvilistele jagas tehnika lihvimiseks nippe Timo Juursalu, mida sai hiljem ka tandemsuusatamise võistluses katsetada.

Kohal oli Siimumäe talu poni Juki, kes pakkus rõõmu väikestele vastapäevalistele, sõita sai ratsa või hoopis poni järel tuubil.

Peale väsitavat õuetralli pakuti kohvikus Meintacki Rosen restorani köögi poolt kosutuseks vastlasuppi ja maiasmokad said kuklitki.

Linakasvatajaid meil küll kuigi arvukalt tänapäeval ei ole, aga küllap aitab tavade järgimine kaasa ka muule kasvamisele ja edenemisele.

Fotod Grete Habakukk

Pöörane TäiskuuÖösööming

Peipsi Toidu Tänaval

24. veebruar kell 17-00
Pagarilt Saaboldani

39 õue üheõhturestorani
Täiskuu, Peipsi toit, talvemiljöö

Kes täiskuu ööl ei söö,
sõllel on kuu aega koht tühi
/Peipsimaa/

f Peipsi Toidu Tänav

Leiutamise konkurss

Eda Välimets

IG õpetaja

lisaku Gümnaasiumi 1.–7. klassi noored alustasid leiutamise.

Vanasõna ütleb, et kõik uus on unustatud vana. Leiutamine ei pea alati olema millegi uue avastamine, vaid ka juba olemasoleva uuel või ootamatul viisil kasutamine. Leiutamiskonkursil kutsume õpilasi üles mõtisklema selle üle, kuidas meie igapäevaelus kasutusel olnud ja olevaid esemeid muuta käepärasemaks, mitmekülgsemaks, tänapäevasemaks ja uuenduslikumaks. Mida teha, et ühest heast asjast saaks suurepärase asi, mida kasutatakse veel aastate pärast?

Konkursil osalevad 1.–7. klassi õpilased meeskonnana. Meeskonna suurus on 2–4 õpilast. Leiutisi hinnatakse kahes vanuserühmas: 1.–4. klass ja 5.–7. klass. Konkurss kestab kuni viienda aprillini, mil leiab aset suur leiutiste esitus.

Esimesed tegevused algasid 5.–6. veebruaril, kui algklasside õpilased sõitsid külastama väikeettevõtteid Vaikla tall ning OÜ Lammas ja Roos. Vanemate klasside leiutajad külastasid Siimumäe talu, OÜ VR-Koda. Külastuse eesmärgiks oli koguda ideid ja mõtteid oma leiutiste jaoks, aga ka näha, kuidas tegutsevad meie valla ettevõtted.

Selle ägeda projekti rahastuse saime tänu lapsevanem Lii Roosale.

Leiutajate kool toimub koostöös lisaku Noorteklubi. Projekti toetab Kohaliku Omaalgatuse Programm.

Väärtusliku taluarhitektuuri taotlusvoor tuleb taas

Muinsuskaitseamet

19. veebruarist kuni 15. märtsini saab taotlusi esitada väärtusliku taluarhitektuuri taotlusvoor, mille eesmärk on aidata taluelamute katuste korrastamise kaudu kaasa Eesti traditsioonilise maa-arhitektuuri ja maastiku omapära säilitamisele. Toetust saab taotleda talukompleksi kuulunud eluhoonele ehk üksikelmule, mis on ehitatud enne 1940. aastat ning vourust toetatakse hoonete katuste restaureerimist traditsiooniliste ehitusmaterjalide ja töövõtete. Sel aastal avaneb taluarhitektuuri taotlusvoor kuuendat korda.

„Eesti taluarhitektuur on oluline osa meie pärandist, mis väärib hoidmist. Traditsioonilisel moel hooned restaureerides säilivad lisaks hoonete hoidmist väärivale välisilmele ka ajaloolised töövõtted,“ ütles hindamiskomisjoni esimees, Muinsuskaitseameti nõustamisosakonna juhataja asetäitja Peeter Nork. „Eesti väärtusliku taluarhitektuuri toetuse abil on korda saanud juba rohkem kui 90 omanäolise taluhoone katused. Ootame ka sellel aastal toetust taotlema omanikke, kes hindavad kõrgelt seda osa meie pärandist ja soovivad anda oma osa selle säilimisse,“ ütles Nork.

Taotlusvoorust toetatakse tegevusi, mille raames taastatakse või asendatakse taluelamu katusekate ja vajadusel katusekonstruktsioonid, kasutades algupäraseid ehk piirkonnale, hoonetüübile ja ehitusperioodile iseloomulikke materjale ja töövõtteid. Näiteks kui hoonel oli algselt roogkatuse, siis toetatakse roogkatuse taastamist, laastukatuse puhul laastukatuse taastamist. Vana eterniidi asendamist uue eterniidiga või teiste uute ehitusmaterjalide kasutamist sellest taotlusvoorust ei toetata.

Vooru koguelarve on 200 000 eurot. Taotletava toetuse summa peab jääma vahemikku 5000–10 000 eurot ning see võib tööde maksumusest moodustada kuni poole ehk omafinantseering tööde eelarvest peab olema vähemalt 50%.

Taotlusvoor avaneb 19. veebruaril 2024 ning taotluste esitamise tähtaeg on 15. märts 2024. Taotlusvoorust tegevuste ning kulude abikõlblikkuse periood on 1. jaanuar 2024 – 31. detsember 2024.

Taotlemine toimub Kultuuriministeeriumi Toetuste menetlemise infosüsteemis, kuhu saab sisse logida ID-kaardiga ja mobiili ID-ga.

Rohkem infot taotlusvoorust koht saab lugeda Muinsuskaitseameti kodulehelt.

Lisainfo:

Kadri Schmidt

toetuste spetsialist

Muinsuskaitseamet

kadri.schmidt@muinsuskaitseamet.ee

5886 4595

Foto Mirjam Vinkler

Talveakadeemia Illuka mõisas

Jaanus Uustalu

26.–28.01.2024 toimus Illuka mõisas koostöös Eesti 4H ja Kurtina noortekeskusega 4H vanematele liikmetele (13+) üritus nimega Talveakadeemia. Kui suuremaks 4H ürituseks on iga-aastased suvepäevad, siis talvel peame talveakadeemia päevi Eesti erinevates paikades.

Talveakadeemia avamine koos Eesti 4H juhataja ja noorteaktiivi sõnavõttega toimus reede õhtul. Mängisime tutvumismänge läbi sportlike tegevuste. Õhtu naelaks kujunes *playback*, kus noorte meeskonnad said läbi esinemiste jäljendada maailma kuulsamaid artiste.

Laupäev algas kohe hommikul sportlike õuetegevustega. Toimus näiteks

suusatamine, kus tuli meeskonna oskused proovile panna mitmekesi kahel suusal suusatades; kõige pikema liu laskmine kelguga; lumejalgpall. Kui noored olid eelnevatest tegevustest energiat juurde saanud, oli aeg osaleda Ruutu 10 improteatri tegevustes, kus kahes meeskonnas õpiti eneseväljendamist läbi improvisatsiooni. Enne ja peale lõunasööki tutvustasid kohalikud noored Helar Richard ja Markus talveakadeemikutele Illuka mõisa, selle ajalugu ning selles tegutsevat kooli. Õhtul pidasime maha korraliku pulmatseremoonia, kus noored said ettekujutuse ühe pulma tegevustest läbi erinevate pulmatraditsioonide (laulud, mängud, oskustegevused). Päev lõppes diskoga.

Ja oligi kätte jõudnud pühapäev, Talveakadeemia viimane päev. Meile

tuli külla üks Eesti pere, kelle hobiks on madude kasvatamine. Kaasa oli toodud kaks erinevat madu. Omanikud rääkisid, kuidas nad madude eest hoolitsevad, mida maod söövad jne. Muidugi said noored madusid enda käes hoida ning nendega lähemalt tutvust teha, mis oli korralik julgusproov. Hiljem mängisime taas mõtlemist, tähelepanu ja liikumisaktiivsust arendavaid mänge. Märkamatu oli tulnud aeg Talveakadeemia tegevused kokku võtta ning noori ja juhendajaid osavõtu eest tänada. Kohtumiseni järgmistes akadeemias!

Suur tänu Illuka Koolile, et võimaldasite oma majas noorteorganisatsioonil Eesti 4H Talveakadeemiat korraldada!

Pagari lahingu taaslavastus

vt lk 1

Fotod Aulis Pärmpuu

ОБЗОР ЗАСЕДАНИЯ ВОЛОСТНОГО СОБРАНИЯ АЛУТАГУЗЕ

Марин ГРЮНИНГ,
секретарь волостного собрания

25.01.2024

- Решено вручить "Знак за заслуги перед волостью Алутагузе" Ингрид Вяляк, медсестре семейного врача в Ийзаку.
- Проведено I чтение программы обслуживания дорог в 2024 году
- Прошло II чтение бюджета волости Алутагузе 2024 года
- Представлено мнение относительно ходатайства на право разработки гравийного карьера в Тудулинна.
- Решено принять детальную планировку недвижимости "Järveäärse" в деревне Куру и направить ее на публичную презентацию.
- Председатель ревизионной комиссии представил отчет о деятельности комиссии в 2023 году.
- Решено утвердить рабочий план ревизионной комиссии 2024 года.
- Председателем бюджетно-экономической комиссии представлен обзор деятельности комиссии в 2023 году.
- Председателем комиссии по вопросам образования, культуры и социальной сферы представлен отчет о деятельности комиссии в 2023 году.
- Председателем природоохранной комиссии представлен отчет о деятельности комиссии в 2023 году.
- Обсуждено обращение жителей деревень Роостоя и Тага-Роостоя о завершении процедуры разработки специальной планировки парка ветряных генераторов.

С протоколом заседания собрания, с принятыми решениями и постановлениями можно ознакомиться в регистре документов:
http://delta.andmevara.ee/alutaguse_vald/

Запись заседания собрания:
<https://pilv.alutagusevald.ee/s/25-01-2024-volikogu>

Обращение к потенциальным арендаторам

Волостное управление Алутагузе объявляет конкурс на поиск арендатора помещения бани, расположенного в здании клуба Кийкла (*Vikerkaare tee 7, Kiikla küla*), общей площадью 72,3 м² (включая инвентарь).

Основной целью аренды является предоставление на арендованной площади общественных банных и других различных дополнительных услуг.

Подробная информация:
+372 5304 0818, info@alutagusevald.ee

ЕЩЕ РАЗ О РАЗДЕЛЬНОМ СБОРЕ БИООТХОДОВ

Сбор биоразлагаемых отходов обязателен для всех

Мартин МИЛЛЕР,
волостной специалист по вопросам охраны окружающей среды

Все владельцы недвижимости по всей стране обязаны собирать биоразлагаемые отходы отдельно в месте их происхождения и либо компостировать их, либо сдавать перевозчику отходов. К этому призывает общеевропейское соглашение, целью которого является сокращение количества биологических отходов в смешанных бытовых отходах и содействие их вторичной переработке.

Жители волости Алутагузе могут выбрать: заказать ли контейнер для биоотходов с их вывозом или собирать их на своей недвижимости в отвечающий требованиям компостер.

Наиболее чистым и, одновременно, наиболее дешевым решением является компостирование биоотходов в месте их возникновения. Особенно в случаях когда расстояния между хозяйствами велики, и расходы на их вывоз выше.

Около 900 хозяйств и квартирных товариществ в волости зарегистрированы компостировать биоотходы. Если вы своей недвижимостью хотите войти в их число, то дайте об этом знать в регистре владельцев отходов (необходимо добавить фотографию компостера на вашем участке) по адресу: <https://evald.ee/alutagusevald/app/jaatemekaitlus/>.

Если вы решили сдавать биоразлагаемые отходы перевозчику, вам необходимо отправить электронное письмо в фирму "Ekovir OÜ" (info@ekovir.ee), в котором сообщите размер и точное местонахождение контейнера. Заключать отдельный договор с Ekovir OÜ на предмет вывоза отходов не требуется (действующий договор остается действительным до начала нового периода госзакупок). За приобретение или аренду подходящего контейнера для сбора и транспортировки биоразлагаемых отходов несет ответственность собственник недвижимости или квартирное товарищество.

Квартирные товарищества и хозяйства, которые не сделали выбор между компостированием биоотходов или сдачей их перевозчику, автоматически подключаются к организованному вывозу отходов, а "Ekovir OÜ" составляет график по минимальному контейнеру (80 литров) с вывозом отходов через каждые 14 дней. Если перевозчик не обнаружит на вашем участке контейнера для биоразлагаемых отходов, то владельцу будет предъявлен счет за пустой выезд. Первый плановый вывоз состоялся 6 февраля, следующий – 20 февраля.

До окончания данного периода госзакупок (31.03.2024 г.) стоимость услуги по вывозу биоразлагаемых кухонных и столовых отходов равна цене вывоза смешанных бытовых отходов. Новый период госзакупок с новыми условиями будет действовать с 01.04.2024.

Если возникнут вопросы, обращайтесь по адресу: martin.miller@alutagusevald.ee.

ИНФОРМАЦИЯ ДЛЯ ПАССАЖИРОВ АВТОБУСА

Занесение права бесплатного проезда на Ühiskaart

Пассажиры, обладающие правом бесплатного проезда, должны персонализировать свою Ühiskaart. Сделать это можно в веб-среде www.pilet.ee или в точках продаж. В веб-среде персонализация проходит бесплатно, в точках продаж стоит 1 евро.

Лицам, имеющим по возрасту право на бесплатный проезд, необходимо лишь персонализировать свою Ühiskaart, и здесь не требуется каких-либо дополнительных действий.

Лица с недугами, лица с частичной и полной нетрудоспособностью имеют возможность занести право на льготный проезд в персонализированную карту (Ühiskaart), чтобы водитель автобуса видел ваше право на льготный проезд без предъявления дополнительных документов.

Лицам с недугами, лицам с частичной и полной нетрудоспособностью для подачи заявки в Ühistranspordikeskus на э-почту info@ivytk.ee необходимо представить:

- Заявление в свободной форме для внесения права бесплатного проезда на Ühiskaart
- Фотографию ID-карты
- Фотографию своего документа с указанием наличия недугов или нетрудоспособности.

Лиц, у которых отсутствует возможность подачи электронного заявления с приложениями, просим в период с понедельника по пятницу с 9 до 16.00 позвонить по телефонам 516 2479 или 503 0201, и мы договоримся о форме подачи заявления.

Лицу, сопровождающему инвалида, нет возможности занесения льготы на свою Ühiskaart. Он предъявляет водителю справку об инвалидности сопровождаемого и водитель выдает 0-билет.

Для подтверждения права на бесплатный проезд у лица с недугами должен быть с собой соответствующий документ.

Билеты на один или на 30 дней можно приобрести он-лайн на сайте www.pilet.ee, в пунктах продажи *Cargobus, Omniva, Selver, Prisma* и *R-Kiosk*.

Пункты продажи проездных билетов в Махима ХХ откроются не позже 22.01.2024 года.

Более подробную информацию об изменениях в оплате проезда на уездных автобусных линиях можно получить на странице: <https://www.ivytk.ee/eelinfo-seoses-maakonnaliinide-tasuliseks-muutumisega/>

Я ВАМ ПИШУ ...

Николай ПAVЛЕНКО
переводчик, краевед и литератор,

ПО СЛУЧАЮ ДНЯ РОЖДЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ

мне показалась уместной публикация фрагмента из моей книги "Alvaaria Valgus" / "Свет Альварии"

Не зарастет травой память

Я человек общительный, у меня очень широкий круг друзей и просто хороших знакомых, но где-то почти половину из них я никогда реально не встречал в жизни. А с некоторыми, увы, если и встречаюсь, то только там, на небесах. Но какая-то странная история - эти люди, их дела и мысли органично вошли в мою личную жизнь, и потому я их воспринимаю как личных знакомых.

Свое 20-летие Пауль Тагель встретил ... в тюрьме. Нет, он не был неисправимым хулиганом, вором, не выдал какую-то страшную государственную или военную тайну, никого не убивал и даже не позволил себе причинить кому-либо боль. Он вечером 23 февраля 1961 года, когда охрана за праздничным столом отмечала день советской армии, взобрался на телебашню высотой в 144 метра, что в городе Кохтла-Ярве, и вывесил там сине-черно-белый национальный флаг Эстонии. Разгильдяйство охраны привело к тому, что этот "буржуазный" флаг находился на вершине башни до утра 25 февраля. И пошли для Пауля после этого долгие годы тюрем и лагерей сурового Севера. В его трудовой биографии работа слесарем, токарем, трактористом, водителем, инженером, садоводом и почти два десятка лет - фельдшером-ветеринаром. А еще он изучал искусство живописи. И все время писал стихи, в 1999 году стал лауреатом всеэстонского поэтического конкурса.

Я листаю его поэтический сборник "Retsitaal", пытаюсь найти там печальные отголоски (парню на заре молодости так изломали биографию!) - и не нахожу. В каждом стихотворении лирический гимн деревне Аа, где он проживал в последние годы своей жизни. Словно и не было никогда тяжелого тюремно-лагерного прошлого. Какой душевной силой надо было обладать!

VABARIIGI AASTAPÄEVA PUNUL

fragment raamatust „Alvaaria Valgus” / „Свет Альварии”

Mälestused ei rohtu

Ma olen kergesti seltsiv inimene, mul on lai sõprade ja muidu heade tuttavate ring, kuiigi ligemale pooltega neist pole ma reaalses elus kunagi kohtunud. Ja mõnega neist kohtungi ilmselt alles teises ilmas, taevas. Kuid mingi veider lugu – need inimesed, nende tegemised ja mõtted on mingil moel sulandunud minu isiklikku ellu ning selle pärast võtan ma neid kui isiklikke tutvavaid.

Oma 20. sünnipäeva veetis Paul Tagel vanglas. Ei, ta polnud parandamatu huligaan, varas ega olnud reetnud mingit hirmsat riiklikku või sõjasaladust, ei olnud ta ka kedagi tapnud ega ähvardanud kellelegi isegi mitte peksa anda. 1961. aasta 23. veebruaril õhtul, kui valvurid olid pidulaua taga nõukogude armee aastapäeva tähistamas, ronis tema Kohtla-Järve 144-meetrise teletorni otsa ja heiskas sinna Eesti sini-must-valge rahvuslipu. Valvurite tähelepanematus tõttu sai „kodanlik” lipp torni tipus lehvida lausa 25. veebruaril hommikuni. Ja selle eest mõisteti Paulile kolmeaastane vangistus ning ta saadeti seda kandma ühte Mordva laagrisse.

Oma elu jooksul jõudis ta töötada nii lukksepa, treiali, traktoristi, autojuhi, inseneri kui ka aednikuna ning ligemale paarkümmend aastat isegi velsker-veterinaarina. Aga lisaks kõigele muule õppis ära ka maalikunsti. Ja kogu aeg ta luuletas, 1999. aastal sai temast vabariikliku luulekonkursi laureaat.

Lehitsen tema luulekogumikku „Retsitaal”, püüdes leida sealt haledaid varjundeid (nooruki elutee sai ju varases nooruses lõhutud) – kuid ei leia. Iga luuletus on vaid lüüriline hümn Aa külakesele, kus ta veetis mõned oma elu viimased aastad. Nagu poleks iialgi rasket vangilaagri minevikku olnudki. Milline hingejõud pidi tal olema!

12.–14. jaanuaril võistles Aveli Uustalu Skandinaavia karikavõistlustel Otepääl

12. jaanuaril toimusid klassikasprindid. Eelsõidus saavutas Aveli 26. koha, veerandfinaalis oli Aveli 6., mis andis lõpparvestuses 28. koha.

14. jaanuaril toimunud võistlusel eraldistardist vabatehnikadistantsil (10 km) oli Aveli 53.

13. ja 14. jaanuaril võõrustas Alutaguse tervisespordikeskus Eesti parimaid noorsuusatajaid

13.–14. jaanuaril oli kavas unustatud vana jälitussõit ehk kahepäevane võistlus, kus esimese päeva tulemuste järgi minnakse teisel päeval suusarajale ja kes teisel päeval esimesena lõpuni jõuab, ongi võitja.

Formaat oli noortele uus ja põnev ning Alutaguse tervisespordikeskuse radadega jäädi väga rahule.

Tulemused:

M12	31. koht	Raul Moorast
M14	2. koht	Andrias Rääst
M16	32. koht	Kaarel Karp
N12	18. koht	Eliisabet Grinfeld
N14	1. koht	Anette Kivimägi
N16	5. koht	Anette Ahu
	11. koht	Mirta Rajas
N18	1. koht	Herta Rajas

20.01.2024 toimusid Eesti meistrivõistlused

KLASSIKADISTANTSIS

N16	3. koht	Anette Kivimägi
	4. koht	Anette Ahu
	7. koht	Mirta Rajas
N18	2. koht	Herta Rajas
Naised	4. koht	Aveli Uustalu
N40	1. koht	Margit Ahu
NHAR	6. koht	Liisa Säde
M16	8. koht	Andrias Rääst
	23. koht	Kaarel Karp
M18	7. koht	Joonas Nurgamaa

VABATEHNIKA DISTANTSIS

N16	2. koht	Anette Kivimägi
	7. koht	Mirta Rajas
	11. koht	Anette Ahu
Naised	5. koht	Aveli Uustalu
N40	1. koht	Margit Ahu
NHAR	4. koht	Liisa Säde
M16	9. koht	Andrias Rääst
	26. koht	Kaarel Karp
M18	11. koht	Joonas Nurgamaa

Alutaguse suusarajad päästavad Ida-Virumaa suusasarja

Ilmastikutingimuste tõttu toimus 24. jaanuari etapp Jõhvi pargi asemel uuesti Pannjärvel.

Sõideti vabas tehnikas 1 km, 4 km või 6 km distantsidel vastavalt vanuseklassile. Osalejaid oli 50.

Distantside kiiremad olid Maksim Petrauskas, Diana Akimova, Marten Virkebau, Margit Ahu, Andero Virkebau ning Anette Ahu.

Ka Kohtla-Järve Metsapargis toimuma pidanud suusaõhtu toimus lumerohketel Pannjärve suusarajadel. Osalejad kiitsid kunstlumerada.

Kohtla-Nõmmelt üle toodud etapil suusutati Pannjärvel klassikalises tehnikas, sel korral harjumuspärasele suunale vastupidiselt.

1 km distantsil sõitsid kiirema aja välja Diana Akimova Äkke Spordiklubist ning Johann Talistu Jõhvi Spordikoolist.

3 km distantsi kiiremad olid Marten Virkebau Jõhvi Spordikoolist ning Margit Ahu Alutaguse Suusaklubist.

Õhtu pikimal, 6 km, distantsil olid parimad Alutaguse Suusaklubi esindajad Indrek Virumäe ning Anette Ahu.

Herta Rajas saavutas noorte olümpiamängudel 15. koha

Herta saavutas noorte olümpiamängudel vabatehnikasprindis 15. koha, klassikadistantsil 28. koha ja teatesõidus tuldi võistkonnaga 9. kohale.

Foto: Toomas Haud

Alutaguse maratonil võidutsesid Hoelgaard ja Mannima

46. korda toimunud Alutaguse maratonil näitasid täispikal distantsil parimat minekut Norra pikamaasuusataja Stian Hoelgaard ning mullune sarja üldvõitja Tatjana Mannima.

Hoelgaard läbis 43 km pikkuse distantsi ajaga 1:46.06. Naistest oli Estoloppeti teisel etapil parim Mannima, kelle ajaks fikseeriti finišijoonel 2:01.40.

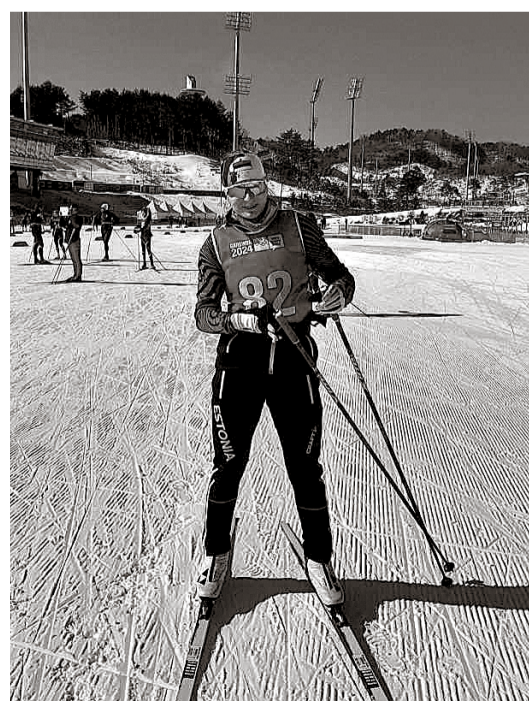
Meestest tegi ajaga 1:47.09 teise tulemuse Marko Kilp ja kolmandana jõudis finišisse Henri Roos, kes sai kirja tulemuse 1:48.04. Neljas oli Martin Himma, viies Andres Juursalu, kuues Taavi Kaiv, seitsmes Andrus Veerpalu ja kaheksas Albert Unn.

Roos valmistub peatselt toimuva Tartu maratoni tiitli kaitsmiseks. „Lähene uuele nädalale vastu kindlasti positiivsete mõtetega. Üldine vorm on väga hea, lihtsalt eelmine nädal oli siin paar probleemi, mis said seljatatud alles selle nädala alguseks. Oli oodata, et siin Alutagusel võib raskeks minna ja seda ta läks, aga Tartu maratoni olen juba uuel tasemel,” sõnas Roos.

Naiste arvestuses tuli maratonil ajaga 2:04.03 teiseks Merilin Jürisaar ja kolmandaks Aveli Uustalu, kes ületas lõpujoone ajaga 2:05.43.

Võitja Stian Hoelgaard jäi võistlusega väga rahule. „Sõit oli küll lõbus, aga ka raske. Konkurendid olid tugevad, pidin võidu saamiseks kõik oskused mängu panema. Rada oli kihvt, palju tõuse, langusi ning suured kiirused,” sõnas norralane.

„Sõitsime umbes kaheksa-üheksa suusatajaga üle poole maa koos, siis proovisin korraldada oma kiirust

Herta Rajas. Foto: erakogu

veidi suurendada ning jäime kolmekesi. Proovisin veel, jäime kahekesi ning kuskil kuus kuni kaheksa kilomeetrit enne lõppu panin kõik mängu ning sain eest ära,” lisas üldvõitja, kes lootis, et saab tulevikus võistlusele naasta.

Vanuseklasside võitjad:

M17	Tomi Sild
N17	Mirtel Laht
M20	Leivo Luha
M40	Andres Juursalu
N40	Tatjana Mannima
M50	Andrus Veerpalu
N50	Sille Rell
M60	Ago Veilberg
N60	Maria Incoronata Montanarella
M70	Urmas Kanep.

21 km kiiremad olid Igor Snitsarenko (1:00.49) ja Triinu Kresmer (1:08.49).

M15 arvestuses oli 21 km distantsil kiireim Kennet Luuk ajaga 1:04.31 ja N15 arvestuses tegi ajaga 1:09.41 parima tulemuse Anette Ahu.

Norralasest pikamaasuusataja osalemise üle oli peakorraldaja Andres Lauril hea meel. „Selle üle rõõmustasid ka teised osalejad, sealhulgas poodiumile jõudnud mehed. Huvitav oli see, mida teised võistlejad välja tõid, et nad ei ole harjunud selliste nii-öelda võistluslikus mõttes tõmmetega. Stian andis mitu korda märku, et soovib vahet suurendada,” sõnas Lauri.

„Kui esimesele katsele suutsid temaga koos sõitnud mehed vastu panna, siis teisel korral oli neil juba väga raske ning kolmandat korda nad enam ei näinud. Estoloppetil pole nad varem sellist kogemust saanud ja oli põnev tunda, et kuskil mujal on tase ikkagi kõrgem,” jätkas korraldaja.

Kaks suusapäeva tõi Alutagusele kokku üle 1000 liikuja ehk lisaks aja kirja saanud suusatajatele ja MINI Estoloppetil lustijatele veel 240 Öömaratonil osalejat ja 100 vabatahtlikku. „Pealtvaatajaid oli minu üllatuseks vähemalt reedel samuti umbes 100, melu oli korralik,” rõõmustas Laur.

Korraldaja soovib Alutaguse radu külastada ka muul ajal. „Siin ei pea käima vaid ühel korral aastas, sest põhirajad kuni 10 km on siin kogu aeg sees ja maratoniradasid hooldatakse vastavalt vajadusele ehk võib suhteliselt kindalt öelda, et need on põhimõtteliselt alati läbitavad. Kohalik mees Ülo Ahu hoolitseb selle eest siin igapäevaselt,” ütles korraldaja.

Enne põhivõistlust toimus reede õhtul Alutaguse Öömaraton, kus põnevust otsivad harrastajad said läbida 10 või 21 kilomeetri pikkuse ajavõtuta distantsi vabatehnikas. Öine suusasõit libedal ja kiirel rajal pakus kuhjaga adrenaliini ja häid emotsioone.

Öömaratoni läbijad said finiši järel kaela osavõtmelid ning taastuda pingutusest mini-saunafestivali alal.

Toimus 38. Viru Maraton

Naiste arvestuses oli Aveli Uustalu 5. N40 klassis saavutas Margit Ahu 3. koha.

Ida-Virumaa Talvised Meistrivõistlused 2024

Pühapäeval, 11. veebruar toimusid 2024. aasta Ida-Virumaa Talvised Meistrivõistlused discgolfis. Võõrustajaks Ida-Virumaa kõige uuem rada, suurepärase Kohtla-Järve Discgolfipark. Ilm on meeldivalt talvine ning parimaid asusid välja selgitama 49 mängijat kuues divisjonis. Kuna tegemist on avatud maakonna meistrivõistlustega, siis esindatud olid teisedki maakonnad, kõige arvukamalt Lääne-Virumaa. Võistlused ise olid väga tasavägised, peale kahte võistlusringi tuli medalite ja auhindade peale ümbermängimised korraldada lausa pooltes divisjonides.

Kõik Alutaguse vallaga seotud inimeste tulemused:

MPO divisjon

1.	Egert Hütt	-19
2.	Allain-Marco Anton	-14

Egert viskas ka võistluse parima ringi, milleks oli -10, mis tähistab uut ametlikku rajarekordit.

MP40 divisjon:

Raimond Reiska	-3 (Ida-Virumaa 2. koht)
----------------	--------------------------

MP50 divisjon:

Janek Vööbus	-3 (Ida-Virumaa 1. koht)
Ago Sambla	-2 (Ida-Virumaa 3. koht)

MA3 divisjon

Tarmo Hütt	+1
------------	----

MA4 divisjon:

Arvi Küttim	+24 (Ida-Virumaa 3. koht)
-------------	---------------------------

Vasakult: Allain-Marco Anton, Egert Hütt ja Kristjan Jaakma. Foto: Tarmo Hütt

Uus terviseportaal toob inimeste terviseinfo ühte kohta

Tervisekassa

Algas Tervisekassa ja Tervise Heaolu Infosüsteemide Keskuse (TEHIK) koostöös valminud kampaania „Uudis-himu on tervistav“, mille eesmärk on tutvustada inimestele uut terviseportaaali ning suurendada teadlikkust selle võimalustest ja eelistest.

Tervisekassa terviseportaaali tootejuhi Evgeni Nikolaevski sõnul pakub eelmise aasta novembri lõpul valminud veebipõhine terviseportaal inimestele kasutajasõbralikku ligipääsu oma terviseandmetele. Portaal hõlmab endas mitmeid funktsioone, sealhulgas võimalust näha järgmisi vastuvõtte, välja ostmata

retsepte, viimase poole aasta uuringuid, analüüse ja vastuvõtte ning vaktsineerimisega seotud infot ja soovitusi.

„Uus terviseportaal on loodud inimese vajadustest lähtuvalt – valminud portaal on enda meditsiiniliste andmete vaatamine nii arvuti kui ka mobiili vahendusel varasemast mugavam, sest kõik tervisedokumendid on ühes kohas, info on leitav loogilisemal viisil ning ära on kaotatud keerulised meditsiini-terminid, mille tähendust oli inimestel vanas patsiendiportaalis keeruline mõista,“ ütles terviseportaaali tootejuht. Muu hulgas tagab mugavama ligipääsu terviseandmetele moodne kujundus, mille disainimisel on arvesse võetud ka vaegnägijate soove ning vajadusi.

Ajapikku liidetakse terviseportaaliga järjest uusi funktsioone, mis võimaldavad inimestel suurendada enda osalust ja vastust terviseiga seotud otsuste tegemisel. „Kui patsiendiportaal oli mõeldud pelgalt enda terviseandmete vaatamiseks, siis tulevikus hakkab uus terviseportaal andma ka personaalseid soovitusi ning saatma SMS-i või e-posti kaudu meeldetuletusi eesisevate arstivisiitide, vaktsineerimiste ja lisandunud või aeguvate retseptide kohta,“ lisas Nikolaevski.

TEHIKU terviseportaaali projekti juht Kady Adamson tõdes, et uusi ja innovaatilisi ideid on alati rohkem kui kohe ellu jõuab viia. „Meie arendusmeeskond töötab täistuuridel, et viia

ellu kasutajate poolt enim soovitud funktsionaalsused. Lisaks erinevatele teavitusele on tänava plaanis terviseportaaliga liita ka digiregistratuur, tänu millele saavad inimesed hõlpsasti juurdepääsu kõigile vajalikele teenustele ilma, et peaksid navigeerima läbi mitme erineva platvormi. Prioriteetide seadmisel lähtume kõige pakilisematest kasutajate vajadustest ja ressursside kättesaadavusest.“

Projektijuhi sõnul on terviseportaaali arendamisel silmas peetud patsiendikeskset lähenemist. „Soovime, et inimesed saaksid oma terviseinfot turvalisemalt ja lihtsamini hallata ning taaskasutada. See mitte ainult ei paranda kasutajakogemust, vaid tagab

ka terviseandmete sujuvama liikumise tervishoiusüsteemis, andes patsiendile maksimaalse kasu oma tervise jälgimisel ja juhtimisel.“

Selline integreeritud ja patsiendikeskne lähenemine e-tervise teenustele on oluline tervishoiu digitaliseerimisel, mis on suunatud nii efektiivsuse suurendamisele kui ka parema ja turvalisema juurdepääsu tagamisele terviseandmetele kõigile kasutajatele.

Julgustame kõiki inimesi tutvuma uue terviseportaaliga veebiaadressil www.terviseportaal.ee ning kasutama selle pakutavaid võimalusi oma tervise eest hoolitsemisel!

Teadlik veresuhkru taseme jälgimine aitab ennetada tõsisemaid tervisehäireid

Benu apteegid

Kuidas mõjutab veresuhkru tase meie tervist, miks on oluline seda teadlikult jälgida ja millised on esmased abinõud normist kõrvale kalduva näidu puhul, räägib lähemalt Saku Tervisekeskuse Benu apteegi farmatseut Anton Ojamaa.

Selleks, et olla terve, peaksime apteekri sõnul jälgima oma enesetunnet, välimust ja külastama regulaarselt perearsti. „Inimese organism on keeruline, sest koosneb paljudest ainetest,“ ütles Anton Ojamaa lisades, et üks väga oluline vereanalüüsi näit on veresuhkru väärtus. „Veresuhkru taset on oluline jälgida ja alati kontrolli all hoida, kuna selle väärtuse normist kõrvale kaldumine võib põhjustada tõsisemaid tervisehäireid,“ selgitab Ojamaa. Apteeker rõhutab, et pikaajaline normist kõrgem veresuhkru tase võib põhjustada suhkruhaigust ehk diabeeti, mis kahjustab veresooni ja närvikiude kogu organismis. „Eestis on diabeedi levimus hinnanguliselt 7,7% elanikkonnast ehk seda põeb ligikaudu 100 000 inimest. Kogu maailmas põeb diabeeti ligikaudu 500 miljonit inimest. Diabeet kujuneb enamasti välja aja möödudes, mitte koheselt,“ selgitab apteeker ja soovib tervetel inimestel oma veresuhkru taset mõõta vähemalt 1-2 korda aastas.

Kuna diabeedi teket mõjutab suurel määral pärilikkus, tasub eriti tähelepanelik olla neil, kelle suguvõsas on suhkruhaigust esinenud. „Samuti on väga oluline oma veresuhkru taset jälgida lapseootel olles, sest raseduse ja sünnitusega võivad veresuhkru probleemid ilmned ka neil, kellel varem seda esinenud ei ole,“ ütles Ojamaa. Veel on apteekri sõnul riskirühmas inimesed, kellel esinevad ainevahetuse häired ehk kes on ülekaalus või need, kellel on häiritud kilpnäärme töö.

Kõikumised veresuhkru tasemes ei pruugi endast kohe silmatorkavalt märku anda
Apteeker juhhib tähelepanu, et kõikumised veresuhkru tasemes ei avaldu alati koheselt ega silmatorkavate sümptomitega ning nii ei pruugi me kohe aru saada, et mõne tervise-mure taga on peidus korrast ära veresuhkur. „Pidevalt kõrge või madal veresuhkru tase võib esialgu tekitada küll ebameeldivaid, ent talutavaid sümptomeid nagu suurenenud janu, oksendamine, iiveldus, jõuetus, ainevahetuse häired ja sellega kaasnevalt ka kehakaalu muutused,“ toob ta näiteid levinumatest kaebustest, mis võivad viidata probleemile veresuhkru-ga. Suuremad ja pikaajalised kõikumised

võivad aga endaga kaasa tuua juba tunduvalt tõsisemad terviserikked. „Tasakaaluhäired, söögiisu tõus või puudus, haavade aeglane paranemine, peapööritus või lausa minestus võivad olla tingitud korrast ära veresuhkrust,“ loetleb Ojamaa lisades, et kõrge suhkur veres võib siseorganitele tekitada pöördumatuid kahjustusi. „On olnud juhtumeid, kus kõrge veresuhkru tase on avastatud inimesel, kellel pole esinenud ühtegi sümptomit ja ta pole ise oma enesetundes muutusi märganud,“ juhhib ta tähelepanu vajadusele veresuhkru taset aeg ajalt teadlikult kontrollida.

„Veresuhkru taseme kõikumine sõltub kõhunäärdest ja selle võimest toota insuliini, mis aitab organismil omastada veres ringlevat glükoosi, mis on rakkude elutegevuseks oluline energiaallikas. Asi võib olla selles, et kõhunääre ei tooda insuliini üldse ja suhkur veres tõuseb. Või võib tervisehäire seisneda hoopis selles, et insuliini toime on liiga nõrk või seda toodetakse liiga vähe,“ selgitab Ojamaa.

Teadlik veresuhkru jälgimine aitab ennetada diabeeti

Veresuhkru taset saab määrata perearsti juures veiniverest võetud analüüsiga. Lisaks pakuvad suuremad apteegiketid osades oma apteekides võimalust kohapeal oma veresuhkru näitu näpuverest kontrollida. „Veresuhkru määramine apteegis on kiire ja kättesaadav alternatiiv. Tulemused ei lähe küll inimese digilukku, aga soovi korral saab apteegist kaasa ülesmargitud näidu ja esmased soovitused edasiste sammude osas,“ ütles Ojamaa ja soovib eriti riskirühma kuuluvatel inimestel parema ülevaate saamiseks pidada ja täita veresuhkru mõõtmise päevikut.

Kui veresuhkru näit on normist väljas, saab inimene esmajoones end abistada hakates pöörama kõrgendatud tähelepanu oma toidulauale. „Veresuhkru stabiliseerimiseks on tarvis hoida enda toitumine tasakaalus ja tegeleda mõõduka füüsilise koormusega. Kui nendest abinõudest ei piisa, on vaja konsulteerida arstiga, kes määrab vajadusel lisaks ravimid või mõningatel juhtudel insuliini süstimise,“ selgitab Ojamaa. „Kui probleem on pidev, peab kindlasti oma veresuhkru taset regulaarselt glükomeetriga mõõtma või kasutama veelgi kaasaegsmaid seadmeid nagu pidevat glükoosimonitooringut jälgiv süsteem,“ annab apteeker nõu.

„Teadlik veresuhkru taseme jälgimine, õigeaegselt avastatud kõrge veresuhkur ja tervisliku eluviisi rakendamine aitavad suhkruhaigust ennetada või selle arengut aeglustada,“ ütles Ojamaa kokkuvõtteks.

Veebruarist saavad HPV vastu tasuta vaktsineerida ka poisid

Tervisekassa

Selle aasta veebruarist on võimalik HPV vastu tasuta vaktsineerida ka poistel. Tasuta vaktsineerimist võimaldatakse kõigile 12–18-aastastele poistele ja tüdrukutele. Vaktsineerimine on lihtne ja tõhus viis HPV põhjustatud vähkide ennetamiseks.

„HPV-vastast vaktsineerimist võimaldatakse nii tüdrukutele kui poistele kõikjal Euroopas. Eestis on HPV vastast vaktsineerimist seni seostatud peamiselt emakakaelavähi ennetusega naistel. Oluliselt vähem teatakse, et HPV põhjustab vähki ka pea- ja kaelapiirkonnas, näiteks suuõõnes või neelus ja sagedamini just meestel,“ ütles Põhja-Eesti Regionaalhaigla pea- ja kaelakirurg dr Birgit Volmer. „Suuneelu vähki haigestumine on kasvamas nii Eestis kui mujal maailmas. Samas puuduvad seni riiklikud sõeluuringuprogrammid nende vähkide varajaseks avastamiseks. Seega on vaktsineerimine ainus tõhus viis vähi ennetamiseks.“

HPV ehk inimese papilloomiviirus on Eestis laialt levinud ja elu jooksul nakatub sellega enamik inimesi. Viirus ohustab nii mehi kui naisi. Viirus levib inimeselt inimesele nahk-naha kontaktis või limaskestade kokkupuutel. Nakkuse võib saada seksuaalvahekorra ajal, kuid piisab ka lihtsalt intiimsetest puudutustest. HPV võib põhjustada meestel ja naistel pahaloomuliste kasvajate teket genitaalpiirkonnas (nt emakakaela-, hääbeme-, tupe-, päraku-, peenisevähki ja vähieelseid seisundeid) ning pea- ja kaelapiirkonnas (nt suu- ja neeluvähk).

„Poistele tasuta vaktsineerimise võimaldamine on väga oodatud muudatus. Enamik mehi on elu jooksul mõne HPV tüübi kandja. Praegu HPV-vastast ravimit ei ole ning võimalik on ravida vaid HPV põhjustatud tagajärgi või ennetada HPV-see nakatumist vaktsineerimisega,“ ütles Tartu Ülikooli Kliinikumi

Meeste kliiniku juht dr Kristjan Pomm. „Seejuures on HPV vaktsiini puhul tegemist ohutu ja väga hästi talutava vaktsiiniga – kõrvaltoimeid on äärmiselt harva ning nende tekkimisel on tegu kiirelt mööduvate ja kergete nähtudega.“

Sellest aastast vaktsineeritakse Eestis HPV vastu ühe doosiga. Värsked teadusuuringud on kinnitanud, et HPV vaktsiini üks doos annab piisava ja pikaajalise kaitse HPV nakkuse vastu. HPV vaktsiin on ohutu - sagedasemad kõrvalnähud on kerged (nt süstekoha valu, punetus), harvem võivad esineda palavik ning pea- ja lihasvalu, mis mööduvad tavaliselt mõne päevaga.

„HPV-vastane vaktsineerimine on kõige tõhusam enne viirusega kokkupuutumist ehk vanuses 12-14 aastat. Samas on senine tütarlaste vaktsineerimine näidanud, et paljudes peredes tekib huvi vaktsineerimise vastu alles laste 15-16 aastaseks saamisel. Seepärast võimaldatakse sellest aastast tasuta HPV vaktsineerimist ka 15-18 aastastele, kes pole varem vaktsineeritud,“ ütles terviseameti nakkushaiguste osakonna peaspetsialist Irina Filippova. „Võimalikult tõhusa kaitse saamiseks soovitame vaktsineerimist siiski mitte edasi lükata ja teha see esimesel võimalusel 12-14 aasta vanuses.“

Eestis haigestub HPV põhjustatud vähki igal aastal enam kui 300 inimest, neile lisanduvad vähieelseid seisundite ja genitaalüülgaste juhud. Õigeaegse vaktsineerimisega oleks enam kui 90% neist ennetatavad. HPV-st põhjustatud haiguste hinnanguline ravikulu on 6,8 miljonit eurot aastas.

Vaktsineerimine toimub enamasti koolis. Kooliõde küsib selleks lapsevanema nõusolekut. Põhjendatud juhtudel võib vaktsineerimine toimuda ka perearsti juures.

TEADE

Alutaguse valda teenindavate liinide nr 64, 71 ja 72 sõiduplaanide osalistest muudatustest alates 01.03.2024

Liin nr 64 Jõhvi – Mäetaguse – Kohtla-Järve

- Kesksaiglat läbivatele väljumistele on lisatud Ridaküla ja Ahtme keskuse peatused.

Liin nr 71 lisaku – Jõhvi

- Väljumine Kaseväljalt kell 17.13 sõidab läbi Mäetaguse (17.30), mis annab võimaluse kell 17.40 jätkata sõitu liiniga nr 64 Kiikla ja Kohtla-Järve suunas.

Liin nr 72 lisaku – Tudulinna – lisaku

- Reisijate puudumise tõttu ei teenindata Sahargust Oonurme suunda.
- Liinile on lisatud Kasevälja ja lisaku kooli peatused.

KUULUTUSED

Ostan metsa- ja põllumaad. Pakume parimat hinda. Telefon 552 7322

Mälestame lahkunuid

ÜLARI MAIDLA
JÜRI ROOSIMÄGI
TAMARA PETUKHOVA
LJUDMILA ŠARAJEVA
VILMA NIINEP

Õnnitleme sünnipäevalapsi

HILDA NAUR	98
VILHELMINA ROOST	95
EMMI OSULA	95
AINO KRIISA	93
ANTONINA HARLAMOVA	90
NIINA KARP	90
GALYNA REZNICHENKO	89
KLAVDIA FAIRUZOVA	88
JOANA ŠEPIKIENE	88
LILLE SALUJÕE	88
LAINA TALITEE	87
LEONIDA VAHRAMEJEVA	87
ELMU URUJÕE	86
HILJU PÄRN	85
VIIVI TITTO	85
JEVGENI KARTJOŽNIKOV	85
HELMU LAANEVÄLI	85
AIME ILSALU	84
EVELIN TAMM	83
LEA MAASIK	83
LIUBOV SAMICHKA	83
VELLO MESI	82
HANNES KASK	81
HILJA ORAV	80
URVE RAHNIK	80
REET JUUSE	80
VALERI ARTEMŠUK	75
SERGEI BOGDANOV	75
VALENTINA GONTŠAROVA	75
LIIDIA VIRU	75
KALJU GANSEN	75
REET SAAREMÄE	75
NIKOLAI UIBOAED	75
VELLO PALJAK	75
MEHIS KRIISK	70
NELLA BELOZUB	70

Iisaku Rahvamaja ja Muusikute fond PLMF esitlevad

4.03 KL 18 • IISAKU RAHVAMAJA

NAISTEPÄEVA KONTSEERT

VIIULIVIRTUOOSID
SIGRID KUULMANN
JA KRISTINA KRIIT

Kavas: Mägi, Seppar, Wieniawski jt.

PLMF

Iisaku rahvamajas

Reedel, 8. märtsil kell 20

NAISTEPÄEVA pidu

Tantsuks ansambel KOLM SOOVI

Pilet eelmüügist 8 €, peopäeval 10 €
Laudade broneerimine tel. 58866418

Koko ja tee meie poolt, muu sümparane õhtu kaasa

Alutaguse Huvikeskus

9. märtsil kell 15
ALAJÕE KOGUKONNAMAJAS

Naistepäeva pidu

Naisteklubi SPITSA tutvustab oma töid ja lemmiktoitude retsepte

Meelelahutusprogramm

Teelaud

LASTELAVASTUS

TÄHESTIKUTAJAD

Laval Madis Mäeorg ja Imre Öunapuu
Aabits Silja Mäks
Heli jo valgus Andres Rajo

MÄETAGUSE RAHVAMAJAS
9. APRILL 2024
KELL 11
PILET 8 €

KULTUURIKALENDER

- 22. veebruaril kell 18 Iisaku rahvamajas Lavastuslik tõseluufilm PITKA LEGEND Pilet 5/4 €
- 22. veebruaril kell 18 Mäetaguse rahvamajas MÄETAGUSE MÄLUMÄNGU 21. HOOAJA IV VOOR. Jääh ära
- 24. veebruaril kell 7.15 Puhatu küla platsil EESTI VABARIIGI SÜNNIPÄEVA TÄHISTAMINE JA LIPU HEISKAMINE
- 24. veebruaril EESTI VABARIIGI AASTAPÄEVA TÄHISTAMINE ALUTAGUSE VALLAS Pargade panek Alutaguse vallas 09.30 Tudulinna kalmistul Vabadussõja mälestussamba juures 10.00 Iisaku vabadussõjas langenute mälestusmärgi juures Esinevad Sigin-Sagin tantsijad ja kunstide kooli trummarid 11.00 Pagari mälestuskivi juures 11.30 Mäetaguse kalmistul 12.00 Pidulik kontsertaktus Mäetaguse rahvamajas Esinevad Alutaguse valla kultuurikollektiivid
- 24. veebruaril kell 17-00 PÖÖRANE TÄISKUUÜÖSÖÖMING Pagariit Saaboldani Alutagusel avatud kohvikud:
 - Põhja-Peipsi kohvik Pagari mõisa tollakuuris
 - Leemekulbi kiigutaja kohvik Iisaku Kihelkonna Muuseumis
 - Päsari köök Kauksi Puhkemajas
 - Kurro talu retrokööök Kuru külas
 - Catering Kene Kauksi Rannahoones
 - Prowints Alutaguse Rahvuspargi Külustuskeskuses
 Lisainfo: <https://t.ly/xwp5D>
- 27. veebruaril kell 18 Kurtna seltsimajas MÖTTEMÄNGUDE ÖHTU „Eesti mängu“ stiilis
- 28. veebruaril kell 14 Iisaku raamatukogus Raamatusõprade vestlusring KESKNÄDALA Keskustelu. 2024 – kultuuririkkuse aasta
- 29. veebruaril kell 16 Mäetaguse rahvamajas KINO „Meisterkokk Mary“. Pilet 6/5 €
- 29. veebruaril kell 18 Mäetaguse rahvamajas KINO „Elu ja armastus“ Pilet 6/5 €
- 4. märtsil kell 18 Iisaku rahvamajas PLMF NAISTEPÄEVA KONTSEERT: Viulivirtuosid Sigrid Kuulmann ja Kristina Kriit. Kavas: Mägi, Seppar, Wieniawski jt. Vaba sissepääs
- 6. märtsil kell 14 Kurtna seltsimajas KESKNÄDALA KOHTUMISTUND Film „Gorikatunist“. Pilet 4 €
- 7. märtsil kell 12 Pagari seltsimajas Saame kokku seltsimajas NAISTEPÄEVA ERI
- 8. märtsil kell 20 Iisaku rahvamajas NAISTEPÄEVA PIDU Tantsuks mängib ansambel Kolm soovi Pilet eelmüügist 8 €, peoõhtul 10 € Laudade broneerimine tel 5886 6418
- 8. märtsil kell 18–19.30 Mäetaguse rahvamajas NAISTEPÄEVA KUNSTIÖHTU – AKRÜÜLI VALAMINE Lõbus ja loominguline töötuba, hinda sees on kõik vajalik – juhendamine, lõuendid, värvid ja muud materjalid. Igal osalejale valmib töötoa käigus 30 x 30 cm suuruses abstraktne kunstitöö. Töötuppa on oodatud nii täiskasvanud kui ka lapsed. Juhendaja Eleriin Seim. Osalustasu 20 € Vajalik registreerimine hiljemalt 5. märtsiks tel 336 6960 või huvikeskus@alutagusevald.ee
- 9. märtsil kell 15 Alajõe kogukonnamajas NAISTEPÄEVA PIDU Naisteklubi SPITSA tutvustavad oma töid ja lemmiktoitude retsepte Meelelahutusprogramm ja teelaud
- 13. märtsil kell 17 Iisaku looduskeskuses LOODUSÖHTU „KÄGU“. Käojuttu ajab Jaanus Elts Eesti Ornitolooiaühingust
- 14. märtsil kell 18 Kurtna seltsimajas LUULETUND – HELI KONSA Tähistame emakeelepäeva Uue luulekogu esitlus Muusikalist meeleolu lisavad Hannes ja Hendrik Konsa ning üleväl on ka luulekogu illustatsioonide näitus
- 14. märtsil kell 19 Iisaku rahvamajas KINO „Elu ja armastus“. Pilet 6/5 €
- 15. märtsil kell 19 Restoranis Lammas ja Roos KOLUMBUS KRIS & LAMMAS ja ROOS FÄNNIPIDU- ÖHTUSÖÖK Öhtu täis rock and roll muusikat, tantsu ja rikkalikku gurmeeõhtusööki. Öhtusöögi ja kontserdi nautimiseks palume laua broneerida: jaak.arm@gmail.com või +372 529 3938 Fännipeo-õhtusöögi pilet 85 € inimene. Pileti saab osta Piletikeskusest
- 16. märtsil kell 11 Kuremäe raamatukogu kaminasaalis MTÜ Puhatu Seltsi LIHAVÖTTETEEMALINE TÖÖTUBA
- 20. märtsil kell 14 Kurtna seltsimajas KESKNÄDALA KOHTUMISTUND
- 21. märtsil kell 18 Kurtna seltsimajas LOOME LUULET koos Kaire Viiliga
- 21. märtsil kell 18 Mäetaguse rahvamajas MÄETAGUSE MÄLUMÄNGU 21. HOOAJA IV VOOR. Oodatud on 3-liikmelised võistkonnad, uutel võistkondadel palume registreeruda
- 24. märtsil kell 12 Iisaku rahvamajas IISAKU MÄLUMÄNG Oodatud on 3-liikmelised võistkonnad, uutel võistkondadel palume registreeruda
- 26. märtsil kell 18 Kurtna seltsimajas MÖTTEMÄNGUDE ÖHTU Eesti teatri teemal Ootame pere-, sõprus- ja külakogukondi
- 29. märtsil kell 10–14 Iisaku raamatukogus IISAKU LIHAVÖTTETURG Kauplejaks registreerimine ja lisainfo: www.elulaadikoda.ee

KÄGU AASTA LIND 2024

Loodusõhtu AASTA LIND 2024 – KÄGU

13. märts kell 17.00 Iisaku looduskeskus

Kägu tutvustab ornitoloog Jaanus Elts

Tasuta

eoy.ee/kagu

14. MÄRTSIL - EMAKEELEPÄEVAL KL 18

LUULETUND KURTNAS SELTSIMAJAS Heili Konsa

Värskeilmunud esimene luulekogu „Chesukamine“

MUUSIKALIST MEELEOLU LISAB HANNES KONSA

Luulet täiendab Merje Niinepuu kunstinäitus

Iisaku

Lihavõtteturg

Reede, 29. märts 2024 Kell 10.00-14.00 Iisaku rahvamajas

Muigi traditsiooniline lihavõtteturg, munad, hoidised, kütid jne.

Kävide ostjate vahel läheb läbi 5 auhind, tulla kaunistada loodanguga.

Külalistele pop-up-kohvik.

Lisainfo ning registreerimine kauplajatele: etulaadikoda@gmail.com või +372 5623 5236

Tule kindlasti kaama!

esemenäitus Iisaku raamatukogus

Praktiline poekott

veebuaris-märtsis raamatukogu tööaegadel E-N 11-18, R 10-16, L 10-14

veebuar aprill 2024 MÄETAGUSE RAHVAMAJAS

12 TOOLI PÄRSTETUD

RESTAURAAKTOR: Anni Orel

FOTOGRAAF: Matti Kamara

Naistepäeva kunstiohtu

AKRÜÜLI VALAMINE

8. MÄRTS 2024 KELL 18.00-19.30 MÄETAGUSE RAHVAMAJAS

Igal osalejale valmib töötoa käigus 30 x 30 cm suuruses abstraktne kunstitöö

Juhendaja Eleriin Seim: Osalustasu 20 €

Vajalik registreerimine hiljemalt 5. märtsiks huvikeskus@alutagusevald.ee või tel 336 6960

7. märtsil kell 12 Pagari seltsimajas

SAAME KOKKU SELTSIMAJAS NAISTEPÄEVA ERI

BIOPUHAŠTID.EE

HAJAASUSTUSE PROGRAMM 2024 TAOTLUSVOOR AVATUD

KÜSI HINNAPAKKUMIST KANALISATSIOONI LAHENDUSELE

INFO@BIOPUHAŠTID.EE
TEL: +372 5049754

KANALISATSIOON.EE

E-POOD ÄRIKLIENTIDELE JA ISE-EHITAJATELE

KÜSI HINNAPAKKUMIST 2024 HAJAASUSTUSE PROGRAMMILE

INFO@KANALISATSIOON.EE
+372 5049754

TÄPSEM INFO

Alutaguse Huvikeskuse kodulehel www.alutagusehuvikeskus.ee või Alutaguse valla kodulehel www.alutagusevald.ee/kalender

Alutaguse Huvikeskus
tel 336 6963 ja 5885 9979, e-posti aadress huvikeskus@alutagusevald.ee